

Budsjett 2016

Økonomiplan 2016-2019

Samfunnsplanens handlingsprogram 2016-2019

Forpliktende plan ROBEK

Kommunestyrets vedtak 15.12.2015

1. UTGANGSPUNKT OG PREMISER	9
1.1 SAMFUNNSPLANEN 2014-2025.....	9
1.2 ÅRSRAPPORT 2014.....	9
1.3 KOMMUNEREFORMEN.....	9
1.4 ROBEK.....	10
1.5 ØKONOMISK OMSTILLINGSBEHOV.....	10
1.6 STYRKER OG SVAKHETER – MULIGHETER OG TRUSLER.....	11
2. STYRINGSSYSTEM OG ORGANISASJON	12
2.1 KOMMUNENS VERDIKJEDE – BALANSERT MÅLSTYRING.....	12
2.2 SENTRALE STYRINGSDOKUMENTER.....	12
2.2 ÅRSHJULET.....	13
2.3 ORGANISASJONSENDRINGER.....	13
3. HANDLINGSPROGRAM SAMFUNNSPLANEN 2016-2019	16
3.1 STATUS.....	16
3.2 UTFORDRINGER.....	17
3.3 HANDLINGSPLAN SAMFUNNSPLANEN 2016-2017.....	17
3.4 FOLKEHELSE.....	17
4. MÅL FOR DEN KOMMUNALE VIRKSOMHETEN 2016-2019	19
4.1 OVERORDNA MÅL.....	19
4.2 MÅLSTRUKTUR.....	19
4.3 MÅL FOR ØKONOMI.....	19
4.4 MÅL FOR KOMMUNEORGANISASJONEN.....	20
4.5 MÅL FOR TJENESTENE.....	21
4.6 MÅL FOR SAMFUNNSUTVIKLINGEN.....	22
5. ØKONOMIPLAN 2016-2019 – FORUTSETNINGER	24
5.1 STATSBUSETTET 2016.....	24
5.2 NORMERTE BEHOV OG DEMOGRAFISKE ENDRINGER.....	24
5.3 NORMERT UTGIFTSBEHOV.....	25
5.4 OPPSUMMERING – FØRINGER FOR BUDSJETTOPPLEGGET.....	26
6. ØKONOMIPLAN DRIFT 2016-2019 – BUDSJETT 2016	27
6.1 KONSEKVENJUSTERT ØKONOMIPLAN 2019-2019.....	27
6.2 NYE TILTAK - ØKONOMIPLAN 2016-2019.....	29
6.3 SALDERING BUDSJETT 2016 - ØKONOMIPLAN 2019-2019.....	30
6.4 SAMLET FRAMSTILLING DRIFTSBUDSJETT 2016-2019.....	34
7. INVESTERINGSPROGRAM 2016-2019	35
7.1 HOVEDTALL.....	35
7.2 UTVIKLING I GJELD OG FINANSKOSTNADER.....	35
7.3 INVESTERINGSTILTAKENE.....	36
8. MÅL OG BUDSJETTTRAMMER FOR TJENESTEOMRÅDENE	39
8.1 INNLEDNING.....	39
8.2 POLITISK STYRING OG KONTROLLORGANER.....	40
8.3 SENTRALADMINISTRASJONEN.....	40
RAUMABARNEHAGEN.....	41
8.4 RAUMASKOLEN.....	42
8.5 RAUMA HELSE OG OMSORG.....	44
8.6 RAUMA VELFERD.....	45
8.7 RAUMA KULTUR.....	46
8.8 RAUMA DRIFT OG UTBYGGING.....	47
9. VEDLEGG	48

Kommunestyrets budsjettvedtak:

Vedtak årsbudsjett 2016

1. Rauma kommunestyre vedtar driftsbudsjettet for 2016 i samsvar med tabeller og forutsetninger i kap. 6 i dokumentet. Rammen for drift på 433.431 tusen kroner fordeles slik det framgår av tabell for fordeling på de ulike tjenesteområdene i avsnitt 8.1 i dokumentet med følgende endringer:

Budsjettendringer

	2016	2017	2018	2019
Vågstranda skole, videreføres t.o.m. våren 2017	1 500 000	1 500 000		
Måndalen ungdomsskole t.o.m. våren 2017	400 000	500 000		
Åfarnes ungdomsskole				
6 lærlinger	270 000	540 000	540 000	540 000
Tilbakeføring 2 stillinger til Raumaskolen			1 400 000	1 400 000
Hjemmetjenester	500 000	500 000	500 000	500 000
Totalt	2 670 000	3 040 000	2 440 000	2 440 000

Forslag til inndekning:

2 stilling administrasjon	650 000	1 300 000	1 300 000	1 300 000
Kontroller dekkes innenfor rammene	300 000	700 000	700 000	700 000
2 stillinger ned i Raumaskolen fra høsten 2016	700 000	1 400 000	1 400 000	1 400 000
Øyeblikkelig hjelp døgnopphold	885 000			
Skatteoppkreveren	135 000	270 000	270 000	270 000
Reduksjon finanskostnader			1 978 000	1 978 000
Øke avsetning disp fond		-630 000	-3 208 000	-3 208 000
Totalt	2 670 000	3 040 000	2 440 000	2 440 000

2. Rauma kommunestyre vedtar investeringsbudsjettet for 2016 med ei totalramme på 311.756 tusen kroner med finansiering slik det fremgår av tabeller i avsnitt 7.3 som omhandler investeringsprogrammet i dokumentet med følgende endringer:

Endringer investeringsbudsjett	2016	2017	2018	2019	Samlet
Sentrumstiltak	-1250	-500			-1 750
Gymsal Åfarnes	1250				1 250
Barnehage Isfjorden		500	-29 000		-28 500
Oppgradering Måndalen skole			-32 800		-32 800
Sum reduksjoner investeringer	-	-	-61 800	-	-61 800
Redusert låneopptak	-		49 440		49 440
Effekt driftsbudsjett	-	-	1 978	1 978	3 955

3. Det kan tas opp lån med inntil 213.031 tusen kroner. Avdragstid tilpasses minimumsavdrag.

Vedtak økonomiplan 2016-2019:

4. Rauma kommunestyret vedtar økonomiplan drift slik det går fram av tabeller i kapittel 6 i dokumentet med følgende endringer:

Budsjettendringer

	2016	2017	2018	2019
Vågstranda skole, videreføres t.o.m. våren 2017	1 500 000	1 500 000		
Måndalen ungdomsskole t.o.m. våren 2017	400 000	500 000		
Åfarnes ungdomsskole				
6 lærlinger	270 000	540 000	540 000	540 000
Tilbakeføring 2 stillinger til Raumaskolen			1 400 000	1 400 000
Hjemmetjenester	500 000	500 000	500 000	500 000
Totalt	2 670 000	3 040 000	2 440 000	2 440 000

Forslag til inndekning:

2 stilling administrasjon	650 000	1 300 000	1 300 000	1 300 000
Kontroller dekkes innenfor rammene	300 000	700 000	700 000	700 000
2 stillinger ned i Raumaskolen fra høsten 2016	700 000	1 400 000	1 400 000	1 400 000
Øyeblikkelig hjelp døgnopphold	885 000			
Skatteoppkreveren	135 000	270 000	270 000	270 000
Reduksjon finanskostnader			1 978 000	1 978 000
Øke avsetning disp fond		-630 000	-3 208 000	-3 208 000
Totalt	2 670 000	3 040 000	2 440 000	2 440 000

5. Rauma kommunestyre vedtar økonomiplan investeringer slik det går fram av tabell i kapittel 7 i dokumentet med følgende endringer:

Endringer investeringsbudsjett	2016	2017	2018	2019	Samlet
Sentrumstiltak	-1250	-500			-1 750
Gymsal Åfarnes	1250				1 250
Barnehage Isfjorden		500	-29 000		-28 500
Oppgradering Måndalen skole			-32 800		-32 800
Sum reduksjoner investeringer	-	-	-61 800	-	-61 800
Redusert låneoptak	-		49 440		49 440
Effekt driftsbudsjett	-	-	1 978	1 978	3 955

Avdragstiden settes til maksimum vektet avdragstid.

Vedtak Samfunnsplanens handlingsprogram

6. *Kommunestyret vedtar handlingsprogram for Samfunnsplanen i tråd med avsnitt 3.3 i dokumentet*
7. *Styret i Kraftfondet bes medvirke til at 3 mill. kroner av fondets frie midler kan brukes til finansiering av tiltak til samfunnsutvikling over kommunens budsjett i 2016. Samtidig overtar Kraftfondet finansiering og tildeling av bygdeutviklingsmidlene på inntil 1,5 mill.kr. årlig i tråd med retningslinjer vedtatt av kommunestyret*

Vedtak forpliktende plan – ROBEEK

8. *Rauma kommunestyre vedtar som forpliktende plan for inndekking av akkumulerte underskudd for 2013 på 1.090 tusen kroner og for 2014 på 1.325 tusen kroner at disse underskuddene skal inndeckes i løpet av 2016.*

Vedtak eiendomsskatt:

9. *Rauma kommune fastsetter eiendomsskatt i medhold av eiendomsskatteloven §§ 2 og 3 på faste eiendommer i hele kommunen inkl. verk og bruk slik:*
 - a. *Skatteøret for næringsseiendommer og verker og bruk settes til 7 promille.*
 - b. *Skatteøret for boliger og fritidseiendommer settes til 5,5 promille.*
 - c. *For boligdelen av eiendommer, herunder fritidseiendommer, som ikke benyttes til næringsvirksomhet gjelder et bunnfradrag på kr 200 000 av takstverdi.*
 - d. *Eiendomsskatten betales i to terminer med forfall 31. mars og 31. oktober, med unntak for utlignet skatt under kr 500, som forfaller i sin helhet 31. mars.*
 - e. *I medhold av eiendomsskatteloven § 7 bokstav b fritas bygning som har historisk verdi for eiendomsskatt. Fritak etter § 7a kan gis i henhold til retningslinjer vedtatt av formannskapet 29.10.13. Foreslåtte fritak fremlegges kommunestyret til godkjenning. Vedlagt liste over foreslåtte fritak for 2016 godkjennes.*
 - f. *Ved taksering og utskrivning av eiendomsskatt bruker kommunen eiendomsskattevedtekter vedtatt i K-sak 091/13 den 26.11.2013 samt rammer og retningslinjer for taksering vedtatt 24.02.2008.*

Vedtak gebyrer og avgifter:

10. *Rauma kommunestyre vedtar:*
 - a. *Vedlagte avgifts- og gebyrregulativ datert 01.11.2015 gjeldene fra 01.01.2016 eller så snart som mulig etter at nødvendig varsel er gitt.*
 - b. *Med hjemmel i matrikkelloven § 32 og forskriftene § 16 vedtas endret gebyrregulativ for kart / oppmåling / grensejustering m.v., i hht vedlegg.*
 - c. *Med hjemmel i lov om vann- og kloakkavgifter § 3 , nasjonale og kommunale forskrifter om vann- og avløpsgebyrer vedtas endret forskrift om gebyrregulativ for vann- og avløpsgebyrer, i hht vedlegg.*

- d. *Renovasjonsgebyrene vedtas med hjemmel i lokal forskrift FOR-2012-02-28-201 §§ 17 og 18.*
- e. *Med hjemmel i lokal forskrift for Rauma, vedtatt av Rauma kommunestyre 14.12.1993, sak 118/93, og forurensningsloven av 13.3.1981 nr 6, §26 tredje ledd, §30 andre og tredje ledd og §34, vedtas endrede satser i forskrift for slamtømmingsgebyr for Rauma kommune.*
- f. *Med hjemmel i Lov om vern mot brann, eksplosjon og ulykker §28 vedtas feieravgifter i hht vedlegg.*
- g. *Med hjemmel i Plan- og bygningsloven § 33-1, godkjennes "Gebyrregulativ 2016, for plan-, bygge og delingssaker," jf. vedlegg.*
- h. *Offentlig areal Åndalsnes Sentrum.
Torgplass på torget med og uten strøm, foreslåes ingen økning for 2016.
De forblir som i 2015:
- Uten strøm kr 300,- per dag.
- Med strøm kr 350,- per dag.*
- i. *Tilleggspunkt under avsnittet Vann/avløp/renovasjon etc, side 6 i avgifts og gebyrregulativet for 2016:
Engangsgebyret kr 100,- eks mva for de abonnentene til de vannverkene som overtas av kommunen innarbeides. JFK vedtak i Kommunestyresak 46/15*

Andre vedtak

- 11. *Rådmannens gis fullmakt til å gjennomføre de organisasjonsendringer som er foreslått i kap. 2.3 i dokumentet*
- 12. *Økonomireglementet revideres i tråd med forslag til ny administrativ struktur og rapportering, og framlegges for kommunestyret til sluttbehandling på nyåret*
- 13. *Rauma kommune tar initiativ overfor Nesset kommune med tanke på å overta grunnskoleeleverer fra Vistdal over til Åfarnes oppvekstsenter fra og med høst 2017.*
- 14. *Merknader og kommentarer til budsjett og økonomiplan:*

De større utfordringer

Vi oppfatter at neste års budsjett baserer seg på et stramt opplegg som i særlig grad skyldes styrkningen og omleggingen i de heimebaserte omsorgstjenester, som har antatt et merforbruk som tidvis har vært uforklarlig og tidvis utenfor kontroll. Dette medførte også økt sykefravær. Fra politisk hold har vi vært opptatt av å få en vurdering om årsakssammenheng og bakgrunn/virkning. Ved siste orientering ble det gitt orienteringer fra rådmannen som ga bud om bedring hva gjelder merforbruk og sykemeldinger. Vi vurderer det som helt avgjørende at merforbruket innen denne tjeneste og ved enkelte driftsenheter bringes under budsjettkontroll dersom neste års budsjett skal være realistisk. Forventet merforbruk for inneværende driftsår som antyder et negativt regnskapsresultat rundt 16 mill, bidrar sterkt til noe tvil. Ved forrige budsjett ble det gjort større organisatoriske endringer innenfor heimebasert omsorg og institusjonstjenesten. Med den informasjon og etterspurte opplysninger vi

har mottatt, velger vi å tro at organisasjonsomleggingen alene ikke har skyld i merforbruket.

I sitt budsjettnotat pkt. 2.3 skisserer rådmannen ytterligere organisasjonsendringer hvor dagens 16 tjenesteenheter forlates og hvor det retter seg gradvis mer i retning av en mer operativ tjenesteorganisasjon innenfor 6 ulike tjenesteområder. Vi kan slutte oss til denne endring med den begrunnelse som er gitt hvor bl.a. bedre kvalitet og brukerorientering blir vektlagt i tillegg til mer helhetlige brukerforløp. Vi forstår også at dette kan være et en søken etter bedre og bredere ressursutnyttelse innenfor knappe driftsrammer hvor det søkes å få mer tjenester ut av de ressurser som anvendes. De ulike breddeerfaringer og kompetanse til ansatte kan her komme bedre til anvendelse som i noen tilfeller kan høyne brukerkvaliteten. Vi vil her slutte oss til rådmannens intensjoner hvor han ønsker en gradvis innfasing av endringene og i nærmere dialog med hovedtillitsvalgte og berørte ledere. Vi vil anmode om en bred og aktiv involvering blant de ansatte samtidig som det politiske nivå blir konsultert og orientert etter behov/milepeler.

Rauma velferd og Raumaskolen / barnehagen

Her planlegges organisasjonsendringer og nedtrekk av ressurser som kan virke noe uavklart. Grunnstammen i barn – og unges arbeidsområde, består av grunntjenestene barnevern, PPT og skole-/helsestasjon som kan sies å være lovpålagt. Den nye modell skiller mellom barn og voksne hva gjelder psykososial tjeneste og ettersom dette er et tjenestetilbud som befinner seg i grensesnittet av hva som er lovpålagt, vil det være svært viktig at denne tjeneste tilbys hva gjelder kompetanse og kapasitet. Det er mulig at denne tjeneste dedikeres helsestasjon da tidlig avdekking og innsats vil gjelde her som i skolen samt at det nå øremerkes midler til skolehelsetjenesten.

Tilstandsrapporten for grunnskolen i Rauma bærer bud om økende forskjeller når det gjelder prestasjoner(kvalitet) mellom ulike klassetrinn og skoler og hvilke ressurser som anvendes. Rådmannen legger nå til grunn en ny modell for ressursfordeling, og det kan bli krevende å tildele midler til den/de som trenger det mest. Vi ser at det kan bli krevende å fordele ressurser her mellom ønsket om å opprettholde dagens skolestruktur og prioritere ressurser til pedagogiske læringsformål når budsjetttrammene og konkurransen om disse hardner til.

Vedr drift av SFO i Isfjorden, kan det her knytte seg noe usikkerhet til hvor denne bør og kan drives hvis kommunen blir eier av Samfunnshuset. Den økonomiske effekt av felles eierskap og samdrift kan reise noen spørsmål som kan avkreve vurderinger ved en anledning.

Kulturområdet

Det er beklagelig at plan for idrett og fysisk fostring og kulturplanen ikke er fremlagt en tid før budsjettet, noe som ville ha vært et nyttig virkemiddel i ressursfordelingen – og prioriteringen. Når det skal vurderes kutt eller prioritering, vil det også måtte gjøres avveininger på inntektssiden der det er foreldre-/egenbetaling. Rauma kommune har tilbydd gratis halleie for barn opp til 18 år, som antas å representere verdier på ca kr 400.000. Også andre kulturtilbud har egenbetaling, som kulturskolen, kino ol. Vi vil anmode rådmannen om å vurdere om kulturskolens tilbud kan revurderes og likeså dens tilbudssammensetning helt eller delvis.

Hva gjelder investeringer og prioriteringer er det fortsatt beklagelig at vurderinger/prioriteringer av bedre svømmefasiliteter, curling, tennis, langrenn ol.

Uteblir da kommunen ikke har idrettslag som fanger opp disse formål. Vi anmoder derfor rådmannen og medta disse tiltak når prosjekter og prioriteringer vurderes og tippemidler prioriteres som korresponderer med Ks 114/15 hvor dette tillegg inntas i vedtaket.

Politisk styring og kontroll

Av en budsjettramme på 4.7 mill. til tjenesteområdet politisk styring og kontrollorganer, finner vi ingen annen dekning enn at kr. 350.000 må søkes dekket innenfor den totale lønnsrammen for hele kommunen. Lokaldemokratiets lovpålagte funksjon og utvikling er neppe drevet av honorarintensiver, men det er et faktum at rekruttering og deltagelse er i ferd med å ta en annen retning enn det vi ser til fylkes- og riksnivået. Det bør interessere flere enn det lokalpolitiske nivå! Revidering av ulike reglement ol. kan også medføre justeringer av politisk struktur og kan bli å komme tilbake til.

Eiendomsskatt

Vi beklager at det har vært nødvendig å akseptere høyere eiendomsskatt for å saldere neste års budsjett. Alternativet ville ha vært nedskjæringer i tjenestetilbudet eller andre strukturelle innsparinger i størrelse 3.7 Mill. På kort sikt faller det vanskelig å finne en robust inndekning særlig etter at kommunen nå er registrert i ROBEK. Strukturelle endringer utenom kommunens kontroll har redusert inntektssiden med minst 10. Mill. som ytterligere presser budsjettarbeidet.

AVSLUTNING

Ovenfor nevnte merknader og anmodninger bygger på formannskapets flertallsinnstilling med justeringer og rådmannens budsjettnotat. Hovedsakelig kan vi slutte oss til dette med omtalte merknader, og erkjenner at årets budsjett er stramt og bygger på usikre forutsetninger som nå krever Fylkesmannens godkjenning og kontroll. Neste år vil budsjettovervåking ha høy prioritet slik at avvik eller svikt i forutsetninger tidlig avdekkes og tiltak tidlig kan settes inn. Vi vil sterkt anmode at rådmannen følger utviklingen i de heimebaserte omsorgstjenester nøye da utfordringene økonomisk og organisatorisk synes å ligge her.

Vi slutter oss til rådmannens forutsetninger om at ansatte skal skjermes der endringer medfører overtallighet og avgang søkes gjennomført ved naturlig avgang.

Likeledes legges til grunn ansattes medvirkning og involvering i gode prosesser slik partsavtaler, lover, regelverk og sedvane foreskriver.

Utsatte brukergrupper med svak organisering og uklare ansvarsforhold mellom hjelpeapparatet skal ha stor oppmerksomhet også der brukerbetaling influerer på betalingsdyktighet i en familie.

1. Utgangspunkt og premisser

1.1 Samfunnsplanen 2014-2025

Gjeldende samfunnsplan ble vedtatt av kommunestyret 17.12.2005 med planperspektiv fram mot 2025.

Samfunnsplanen viderefører visjonen om «Verdens beste kommune for naturglade mennesker» og fornyer våre felles verdier til «Samarbeidsvillig, Ekte og Raus».

Planen har «Vekst og utvikling» som hovedambisjon konkretisert til

- 400 nye innbyggere
- 300 nye arbeidsplasser
- 200 nye boliger fram til 2025.
- 100 millioner kroner skal brukes til samfunnsutvikling i 4-årsperioden 2014-2017.

De seks hovedstrategiene for å nå disse målene er:

- Samferdsel og regionforstørring
- Tilflytting og innvandring
- Næringsvekst
- Reiseliv
- Sentrumsutvikling
- Bygdeutvikling

I forbindelse med behandling av ny planstrategi for perioden 2015-2019 skal det tas stilling til om samfunnsplanen bare skal videreføres eller tas opp til revisjon. I denne økonomiplanen legges vedtatt samfunnsplan til grunn.

[Samfunnsplanen kan leses her](#)

1.2 Årsrapport 2014

Årsrapporten omfatter både årsberetning og årsregnskap for 2014 og gir en samlet oversikt over kommunens virksomhet både når det gjelder mål og måloppnåelse, organisasjon, tjenesteproduksjon og økonomi. Årsrapporten for 2014 ble godkjent av kommunestyret i møte 12. mai 2015. Regnskapet ble oppgjort med et driftsunderskudd på 2,4 mill. kroner, senere korrigert til 1,3 mill. kroner.

[Årsrapport 2014 kan leses her.](#)

1.3 Kommunereformen

Et hovedtema i innværende periode er forberedelse til kommunereformen som skal tre i kraft fra 11.2020. Kommunereformen er i hovedsak en strukturreform for å gi større og mer robuste kommuner for å håndtere oppgavene og utfordringene knyttet til samfunnsutvikling, lokaldemokrati, tjenesteproduksjon og økonomi.

Rauma kommunestyre gjorde i junimøtet 2015 vedtak om at de mest aktuelle kommunestrukturalternativene for Rauma er:

- Rauma som fortsatt egen kommune
- Rauma som del av en størst mulig Romsdalskommune

Videre vedtok kommunestyret at det skal gjennomføres rådgivende folkeavstemming våren 2016 for å få innbyggernes syn på de to hovedalternativene.

En størst mulig Romsdalskommune er under utredning av Romsdal Regionråd (ROR). [Les mer om kommunereformen her.](#)

1.4 **ROBEK**

Rauma kommune ble 16.09.2015 meldt inn i Register om betinget kontroll og godkjenning (ROBEK). Grunnen var at kommunens underskudd fra 2013 på 1,090 mill. kroner ikke ble inndekket i 2014-regnskapet slik kommunens egen plan var.

Heller ikke kommunens underskudd fra 2014 på 1,325 mill. kroner er inndekket, og vil heller ikke ble inndekket i 2015 på grunn av nytt forventet underskudd i 2015. Rauma kommune har således et udekket akkumulert underskudd på 2,415 mill. kroner ved inngangen til denne økonomiplanperioden.

I forhold til ROBEK står Rauma kommune overfor to utfordringer:

- Lage forpliktende plan for hvordan akkumulert underskudd skal inndekkes
- Gjenvinne økonomisk balanse mellom inntekter og utgifter

Ambisjonen for Økonomiplanen 2016-2019 er både å vise veg for og vedta hvordan kommunens økonomiske handlefrihet kan gjenvinnes og hvordan akkumulert underskudd fra 2013 og 2015 samt forventet underskudd for 2015 kan inndekkes i drifta.

Normalt skal et års underskudd inndekkes senest året etter at regnskapet for underskuddsåret er behandlet dvs. forventet underskudd for 2015 skal senest inndekkes i budsjett 2017.

1.5 **Økonomisk omstillingsbehov**

	2016	2017	2018	2019
Demografisk effekt	-1 300	-1 000	3 300	2 700
Reduserte rammeoverføringer fra staten	1 500	1 500	1 500	1 500
Reduserte lånerenter - ansvarlig lån Rauma Energi	2 000	2 000	2 000	2 000
Redusert eiendomsskatt Grytten kraftverk	1 700	1 700	1 700	1 700
Redusert gevinst salg konsesjonskraft	1 500	1 500	1 500	1 500
Nedbetaling premieavvik pensjon	3 000	3 000	3 000	3 000
Trekk rammetilskudd Innfjorden friskole	3 000	3 000	3 000	3 000
Avskrivning krav sykepenger NAV	1 500	1 500		
Økte netto finanskostnader nye låneopptak	1 886	4 600	9 700	13 500
Inndekking underskudd 2013	1 090			
Inndekking underskudd 2014	1 325			
Inndekking underskudd 2015		8 000	8 000	
Gjenoppbygging disposisjonsfond	2 000	2 000	2 000	10 000
Samlet omstillingsbehov	19 201	27 800	35 700	38 900

Det økonomiske omstillingsbehovet er i perioden er beregnet til knapt 20 mill. kroner i 2016 økende til nesten 40 mill. kroner i 2019. 30 mill. kroner utgjør omtrent 5 % av

kommunens brutto driftsinntekter. Beregningene tar ikke høyde for ytterligere usikkerhetsfaktorer som kan inntreffe framover som:

- Redusert evne til å betale utbytte fra Rauma Energi AS pga. langsiktig lave strømpriser
- Mulige økonomiske konsekvenser som følge av flyktningebosetting og asylmottak

En særlig utfordring er at kommunen disposisjonsfond bare er på 1,7 mill. kroner noe som vil si at enhver negativ budsjettoverraskelse fort slår ut i nye merforbruk. Det er derfor avgjørende å starte på jobben med gradvis å bygge opp igjen kommunens driftsreserver til eksempelvis 5 % av brutto driftsinntekter dvs. 30 mill. kroner. I forslaget er det lagt opp til at disposisjonsfondet skal styrkes med 16 mill. i perioden fram til og med 2019.

1.6 Styrker og svakheter – muligheter og trusler

Styrke nåtid	Muligheter framtid
<ul style="list-style-type: none"> • Samarbeid kommune-næringsliv via Nordveggen AS • Åndalsnes - attraktiv småby og reisemål • Tydelig retning og mål for samfunnsutviklinga 	<ul style="list-style-type: none"> • Tresfjordbrua – både Molde og Ålesund som arbeidsmarked • Teknologi og tjenesteinnovasjon • Medarbeiderskap og ledelse
Svakhet nåtid	Trusler framtid
<ul style="list-style-type: none"> • For høgt driftsnivå økonomisk/ ROBEK • Manglende brukerorientering, helhet og kvalitetssikring av tjenestene • Strekk i laget, ulike kulturer og forpliktelse blant ansatte 	<ul style="list-style-type: none"> • Reduksjon i lokale arbeidsplasser med tilhørende negativ befolkningsutvikling • Klarer ikke å gjenvinne en bærekraftig kommuneøkonomi • Manglende tempo i omstilling, fornyelse og innovasjon

Såkalt SWOT-analyse som ser på styrker og svakhet i nåtid opp mot muligheter og trusler i framtid, er en enkel og mye brukt metode for å få et strategisk overblikk framover. Analysen ovenfor er gjort av kommuneledelsen og viser dere situasjonsforståelse som grunnlag for arbeidet med økonomiplanen. Den kan oppsummeres i følgende:

Raumasamfunnet – ambisiøst, sterk på samarbeid og utviklingsarbeid, attraktivt bosted og reisemål med gode muligheter for regionforstørring mot Sunnmøre som følge av Tresfjordbrua

De kommunale tjenestene – ujevne, svak brukerorientering, omfattende og ressurskrevende med for lite fornyelse og innovasjon

Den kommunale organisasjon – god rekruttering av kompetanse, store interne forskjeller i organisasjonen – behov for styrket ledelse og medarbeiderskap

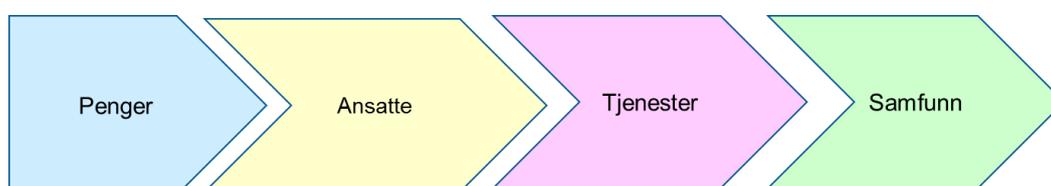
Kommunal økonomi – ROBEK-kommune med for høgt driftsnivå og samtidig kraftkommune med merinntekter

2. Styringssystem og organisasjon

2.1 Kommunens verdikjede – balansert målstyring

De senere år er styringen av kommunene blitt modernisert fra bare å handle om budsjett og regelstyring til også å omfatte mål- og resultatstyring. Fordi kommunene i like stor grad kan sees på som tjenesteproduserende virksomheter som forvaltningsorganer, har tankegang fra næringslivet også blitt tatt i bruk i kommunene for å sikre effektiv og god tjenesteproduksjon. Eksempler på dette er balansert målstyring, kvalitetsstyring og prosessforbedring/LEAN.

Fra og med økonomiplanperioden 2016-2019 legges det opp til at Rauma kommune tar i bruk et balansert målstyringssystem basert på kommunens verdikjede, se figur under.

Verdikjeden legger til grunn at kommuners virksomhet er å bruke disponible ressurser til å skape mest mulig utvikling og velferd i eget lokalsamfunn. I hovedsak gjøres det ved å ha en god tjenesteorganisasjon med dyktige og kvalifiserte ansatte som utvikler og leverer de vel 70 tjenestene som kommunene har ansvar for. Svært mange av tjenestene er retta mot enkeltindivider og krever stor grad av brukertilpasning.

Et balansert målstyringssystem krever at det for hvert ledd i verdikjeden settes mål og at disse målene gjøres målbare ved å identifisere indikatorer (Kopier) som det rapporteres på. Et slikt balansert styringskart kan i prinsippet se slik ut:

Verdikjede	Penger	Ansatte	Tjenester	Samfunn
Mål				
Hvordan lykkes				
Hvordan måle				
Status 2015				
Ambisjon 2019				
Resultatmål 2016				

2.2 Sentrale styringsdokumenter

Med styringsdokument menes strategiske dokumenter som gir rammer og retning for kommunens drift og utvikling innenfor et område. De sentrale styringsdokumentene i Rauma er:

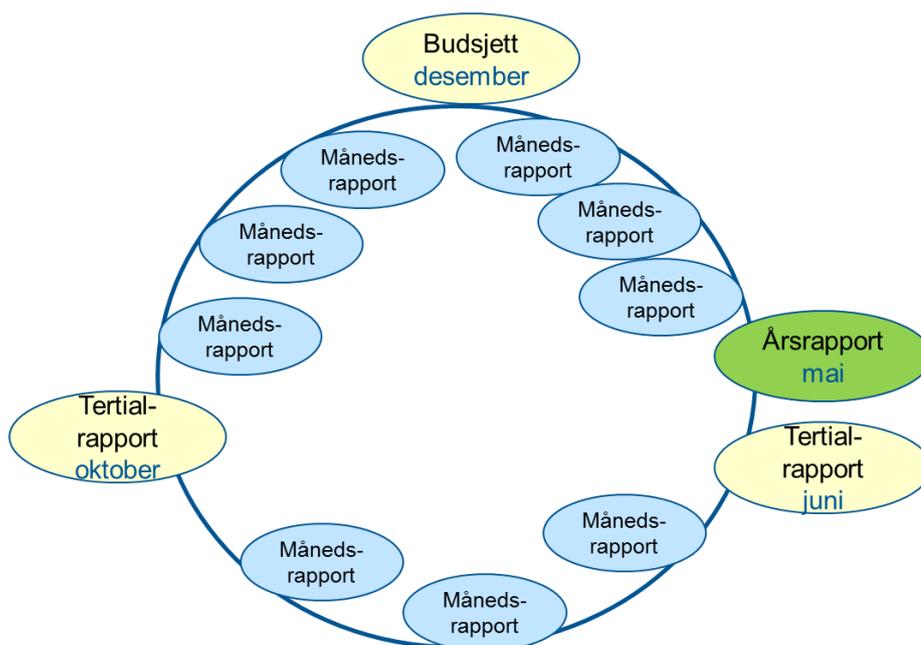
Økonomi	Organisasjon	Tjenestene	Samfunn
Årlig budsjett Økonomiplan Økonomireglement Finansreglement Eierstrategi Rauma Energi	Kompetanse- strategi	Brukerstrategi Budsjett/ økonomiplan	Samfunnsplan Kommuneplan areal Kommunedelplaner areal

Et viktig styringstema er hele tiden å vurdere hvilke overordna styringsdokumenter en trenger og når de eksisterende bør revideres. Kommunestyret skal ta stilling til dette i løpet av 2016 gjennom behandling av kommunens planstrategi for inneværende periode.

2.2 Årshjulet

Kommunens årshjul har så langt bestått av budsjett/økonomiplan i desember, to tertialrapporter henholdsvis pr. 1.5 og 1.9 samt årsrapport (regnskap og årsberetning) som framlegges på våren – alle med sluttbehandling i kommunestyret.

Fra og med økonomiplanperioden 2016-2019 innføres månedlig økonomirapportering til formannskapet. Etter dette ser kommunens årshjul slik ut:

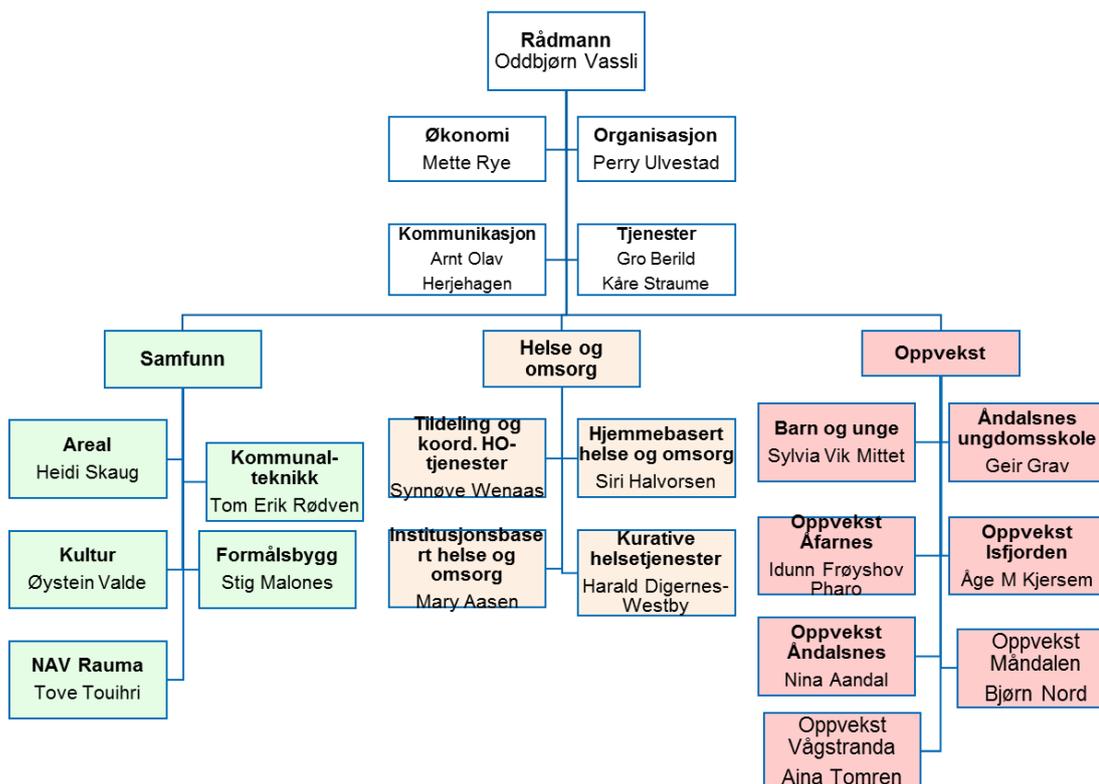

2.3 Organisasjonsendringer

Rauma kommune har siden 2008 vært organisert etter den såkalla 2-nivåmodellen som vil si at det administrativt har vært bare to ledernivåer – rådmann og enhetslederne. På samme tid ble også de sektorvise politiske utvalgene for skole, helse/sosial, kommunalteknikk og kultur nedlagt.

For inneværende kommunestyreperiode har Rauma valgt å gå videre med bare to politiske styringsorgan – formannskap og kommunestyre – supplert med et eget utvalg for behandling av plan- og forvaltningssaker på areal/naturressursområdet.

Administrativt ser kommunens organisasjonskart høsten 2015 slik ut:

For tiden har Rauma 16 tjenesteenheter som er det laveste antall siden denne modellen ble etablert i 2008. Vanligvis blir 2-nivåmodellen kombinert med kommunalsjefer som har et helhetlig ansvar (både økonomi, personal, fag og resultat) for oppfølging av underliggende enheter innfor eksempelvis samfunn, helse og omsorg og oppvekst.

Rauma har ikke valgt en slik kommunalsjefsmodell, men heller satset på parallell oppfølging fra de ulike stabsfunksjoner hos rådmannen innenfor økonomi, organisasjon/personal, fag og kommunikasjon. Denne teambaserte modellen har mange styrker i seg, men er både krevende å gjennomføre og kan bli utydelig å forholde seg til fra enhetslederne. En evaluering av modellen høsten 2015 viser dette.

Rådmannen har derfor i løpet av høsten 2015 gjennomført en dialog med lederne og hovedtillitsvalgte med siktemål å komme fram til en organisasjons- og ledelsesmodell som er bedre på:

- Aktiv og helhetlig styring, dialog og oppfølging mellom rådmannsnivået og enhetsnivået
- Bedre samordning av like eller nært beslekta tjenester med brukeren i fokus

Konklusjonen har blitt at rådmannen ønsker å starte en utvikling i retning av at Rauma kommunes operative tjenesteorganisasjon skal forlate 2-nivåmodellen og samles innenfor 6 ulike tjenesteområder med underliggende driftsenheter dvs. 3 nivåer.

De seks tjenesteområdene er:

Raumabarnehagen

- Alle kommunale barnehager
- Økonomiske overføringer og samarbeid med private barnehager

Raumaskolen

- Alle kommunale skoler
- Skolefritidsordningene
- Samarbeid med de private skolene

Rauma drift og utvikling

- Enhet for kommunalteknikk
- Enhet for areal
- Formålsbygg

Rauma helse og omsorg

- Alle 3 enheter som i dag steller med helse, pleie og omsorg dvs. hjemmebasert enhet, institusjonsomsorg og koordinerende enhet

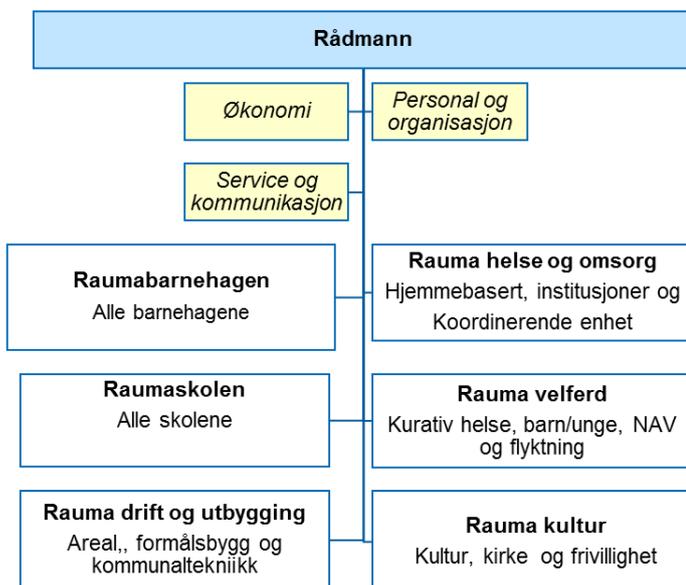
Rauma velferd

- Samling av de individretta tjenestene innenfor velferd og helseområdet som ikke inngår i helse og omsorg dvs. kurativ helse, legetjenesten, NAV-kommunal, flyktninger og de deler av barn/unge som ikke naturlig kan legges til Raumabarnehagen eller Raumaskolen

Rauma kultur

- Dagens kulturenhet med økt vekt på samarbeid med frivilligheten

Skissemessig kan den nye organisasjonsmodellen framstilles slik:

Innfasing av den nye organisasjonen vil skje gradvis i nærmere dialog med hovedtillitsvalgte og berørte ledere. Men økonomiplandokumentet er i struktur bygd opp med siktemål å tilrettelegge for en slik organisasjonsendring.

3. Handlingsprogram Samfunnsplanen 2016-2019

3.1 Status

Samfunnsplanens handlingsprogram springer ut fra gjeldende Samfunnsplan som ble vedtatt desember 2013. De sentrale målsettingene her var – som det er redegjort for i pkt. 1.1. foran:

- 400 nye innbyggere
- 300 nye arbeidsplasser
- 200 nye boliger
- 100 mill. kommunale kroner i innsats i handlingsplanperioden 2014-2017

Antall innbyggere 1.1.2014 var 7453 og var pr. 1.7.2015 7469. Befolkningsveksten har således ikke vært i samsvar med ambisjonene i samfunnsplanen.

Det samme gjelder antall arbeidsplasser. Antall arbeidsplasser i kommunen er likevel stabilt (ca. 3560), mens antall pendler ut til andre kommuner i fylket har økt. Ved utgangen av 2014 pendla 20 % av arbeidstakerne i Rauma ut av kommunen.

I det første året av handlingsprogrammet ble det igangsatt 67 nye boliger i Rauma. Hittil i år er det igangsatt 22 nye boliger. Når det gjelder boligbygging er således ambisjonene i samfunnsplanen hittil overopplyt.

Når det gjelder ressursbruken - 100 mill. kroner over 4 år – er situasjonen slik:

Innsatsområde	Plan	2014-R	2015-B	Måloppnåelse
Regionforstørring	4 000	1 000	1 000	50 %
Tilflytting	2 000	500	500	50 %
Næringsvekst	8 000	2 000	2 000	50 %
Reiseliv	4 000	1 000	1 000	50 %
Sentrumsutvikling	60 000	7 500	30 200	63 %
Bygdeutvikling	6 000	1 000	1 500	42 %
Til disposisjon	16 000	500		3 %
Sum	100 000	13 500	36 200	50 %

Det er altså brukt 49,7 mill. kroner så langt. Tjenestekjøp fra Nordveggen for arbeidet med tilflytting, næringsvekst og reiseliv går som planlagt med 3,5 mill. pr. år. Arbeidet innenfor regionforstørring er ikke så omfattende som forutsatt og det er også mer uklart hva strategien er her etter at Langfjordforbindelsen er utsatt på ubestemt tid.

Sentrumsutviklinga er fra 2014 godt i gang med både oppgradering av sentrum og videre planlegging og utbygging i Troa/Stokkekaia. Bygdeutviklingsmidlene synes å være mer etablert, men med krevende avgrensninger av hva som er innenfor ordninga og utenfor.

Samlet sett er omtrent akkurat 50 % av de planlagte 100 millionene brukt de to første åra.

3.2 **Utfordringer**

Utfordringene identifisert i Samfunnsplanen står ved lag. Tross stor innsats på en lang rekke områder også over tid, er befolkningsveksten for lav og pendlinga ut av kommunen øker mer enn veksten i egne arbeidsplasser. De to områdene som er best i rute er bygging av nye boliger og sentrumsutviklinga.

Det tas i løpet av 2015 nye grep via Nordveggen knyttet til ny eierstruktur og utvikling av Innovasjonssenter Åndalsnes. Dette er i tråd med kommunestyrets ønske hvor en i forbindelse med behandling av årsrapporten fra Nordveggen for 2014 ga tydelige signaler om at en ønsket mer fokus på bedrifts- og næringsutvikling fra selskapet.

I forhold til regional utvikling blir det spennende å se hvordan bedre forbindelser mot Vestnes, Sunnmøre og Ålesund som følge av Vågstrandstunnelen og Tresfjordbrua virker inn på blant annet pendlingen til/fra Rauma.

3.3 **Handlingsplan Samfunnsplanen 2016-2017**

Handlingsplanen for samfunnsplanen avgrenses til de to første årene i planperioden fordi en her snakker om et handlingsprogram med mål og ressursrammer som går fra 2014-2017.

For de gjenstående to årene er følgende rammer innarbeidet i økonomiplanen:

Innsatsområde	2016	2017	Sum 4 år	Opprinnelig plan
Regionforstørring	500	500	3 000	4 000
Tilflytting	500	500	2 000	2 000
Næringsvekst	2 000	2 000	8 000	8 000
Reiseliv og handel/service	1 500	1 500	5 000	4 000
Sentrumsutvikling	30 000	6 300	74 000	60 000
Bygdeutvikling	1 500	1 500	5 500	6 000
Til disposisjon	1 000	1 000	2 500	16 000
<i>Sum</i>	<i>37 000</i>	<i>13 300</i>	<i>100 000</i>	<i>100 000</i>

- Regionforstørring vil i hovedsak være deltakelse i Byregionprogrammet for Molderegionen og midlene overføres ikke til Nordveggen
- Midlene for tilflytting videreføres via Nordveggen med forventninger om økt bidrag til bosetting og integrering av flyktninger
- Næringsvekst videreføres via Nordveggen
- Satsingen innenfor reiseliv via Nordveggen økes fra 1 til 1,5 mill. de to siste årene ved at 0,5 mill. eksplisitt skal brukes til å øke tilbudet og bedriftsetableringer innenfor handel og service i Åndalsnes
- Oppgraderinga av sentrum fortsetter med området rundt Tindesenteret og Havnegata. Utbygging av Troa/Stokkekaia etableres som eget prosjekt med egne rammer og finansiering
- Tilskuddsordninga via bygdeutviklingsmidlene fortsetter. Finansieringa og beslutninger overføres til Kraftfondet

3.4 **Folkehelse**

I fjorårets økonomiplan ble temaet folkehelse løftet inn i det overordna planverket for første gang. Utfordringsbildet er ikke vesentlig endret siden sist.

Folkehelsebarometeret for 2015 viser at situasjonen i Rauma er normalt med unntak

av negative avvik innenfor vassforsyning, personskader, psykiske lidelser og muskel-/skjelett sykdommer.

Kommunestyrets vedtak om innsatsområder innenfor folkehelsearbeidet foreslås forlenget i en ny periode. Disse er:

- Helse i alt vi gjør
- En aktiv, inkluderende og sunn livsstil
- Barn og unge

De viktigste tiltakene i perioden blir:

- Videreføre og utvikle tiltak som fremmer fysisk og psykisk helse/ trivsel
- Tidlig innsats barn/unge i skole og barnehage:
- Utvikle et godt arbeidsmiljø, tilrettelegge for mindre belastninger psykisk og fysisk
- Styrking helsestasjonstjenesten / skolehelsetjenesten
- Videreutvikle Frisklivssentralen (livsstilssykdommer)
- Opparbeidelse av turstier i nærområder: Helseløype «Rundt bruene»
- Plansamarbeid vegvesen og fylkeskommune – hovednett gang/sykkelveger
- Videre utbygging gang/sykkelveger
- Etablere park og grøntareal i sentrumsområdene

4. Mål for den kommunale virksomheten 2016-2019

4.1 Overordna mål

De overordna måla for den kommunale virksomheten kommer fra Samfunnsplanen og er:

«Sammen med næringslivet, ressurspersoner og samarbeidspartnere å bidra til utvikling i Raumasamfunnet for å oppnå befolkningsvekst, næringsvekst og boligvekst.»

Det er viktig at Samfunnsplanens mål også tas inn i kommunens virksomhet og tjenesteproduksjon – og ikke bare framstår som noe som kommunen og næringslivet jobber med via Nordveggen.

Både for innbyggere, tilflyttere, besøkende og næringslivet er gode kommunale tjenester viktige, og at møtet med de kommunale tjenestene og ansatte oppleves profesjonelt og imøtekomende. Her kan kommunens organisasjon vise i praksis at verdien samarbeidsvillig, ekte og raus er levende i Raumasamfunnet.

4.2 Målstruktur

Det vises til pkt. 2.1 foran når det gjelder forslag til målstruktur framover. Målene settes altså i forhold til kommunens verdikjede innenfor område penger/økonomi, ansatte/organisasjon, tjeneste/brukere og samfunnsutvikling.

Totalt foreslås 8 overordna mål for den kommunale virksomheten:

Økonomi/ penger	Organisasjon/ ansatte	Tjenestene/ brukerne	Samfunn
<i>Krav til årlig netto driftsresultat</i>	<i>Mobilisering av ansattes kompetanse</i>	<i>Bruker-medvirkning</i>	<i>Kommune-NM</i>
<i>Maksimum finans. kostnader</i>	<i>Utvikling og oppfølging av ledelse</i>	<i>Kvalitet og faglighet</i>	
<i>Kostnads-effektivitet</i>			

4.3 Mål for økonomi

Utfordringsbildet for det økonomiske området er knyttet til:

- Kommunen har i inneværende år vesentlig større løpende driftsutgifter enn driftsinntekter og er på veg mot et underskudd rundt 16 millioner kroner for 2015-regnskapet
- Kommunen er i løpet av 2015 blitt ROBEK-kommune fordi underskudd på til sammen 2,4 mill. kroner fra 2013 og 2004 ikke har blitt inndecket i henhold til plan
- Rauma kommune er inne i en aktiv investeringsperiode for å sikre en hensiktsmessig tjenestestruktur og et attraktivt lokalsamfunn. Det blir

umulig å gjennomføre dette investeringsprogrammet uten at akkumulerte underskudd kvitteres ut og det ryddes plass i drifta for økte rente- og avdragskostnader.

Overordna mål	Rauma skal ha en bærekraftig kommunal økonomi		
Mål	Rauma kommune skal gå med overskudd hvert år	Netto finansutgifter skal være rimelige og forsvarlige	Driften skal være kostnads-effektiv
Hvordan lykkes	Alle enheter må tilpasse driften til tildelt budsjett-ramme	God avkastning fra Rauma Energi Økte låneopptak må i størst mulig grad finansieres med innsparinger i driften	Kostnader må synliggjøres og sammenlignes i alle tjenester
Hvordan måle	Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter	Netto finanskostnader i prosent av brutto driftsinntekter	Produksjonsindekser fra TBU
Status 2014	-0,5 %	3,4 %	112
Ambisjon 2019	Minimum 1,75 %	Maksimum 5 %	110
Resultatmål 2016	0,75 %	4 %	111

Ambisjonen for netto driftsresultat er lik anbefalingen fra Teknisk beregningsutvalg for kommunal økonomi og sikrer at «formuebevaringsprinsippet» ivaretas.

Ambisjonen for netto finansutgifter er satt lik gjennomsnittlig netto finansutgifter for kommunene i Møre og Romsdal i 2014. For kommunesektoren samlet lå denne på 3,8 % i 2014.

For målområdet kostnadseffektivitet velges indikatoren produksjonsindeks som årlig beregnes for alle kommuner av Teknisk beregningsutvalg for kommunal økonomi (TBU). Rauma hadde i 2013 en total produksjonsindeks på 115 dvs. at tjenesteproduksjonen/effektiviteten var 15 % høyere i Rauma enn for gjennomsnittet av kommunene. For kommunene samlet i vårt fylke var indeksen 101. Selv om det nå gjøres store omstillinger og ressursinnsatsen må tas ned, legges det opp til at Rauma fortsatt skal være en av fylkets mest effektive kommuner.

4.4 Mål for kommuneorganisasjonen

Utfordringsbildet for kommuneorganisasjonen er mange de nærmeste åra:

- En står foran en nedbemanning som følge av nødvendig økonomisk omstilling
- Kampen om å beholde de gode og kompetente medarbeiderne øker
- Gode ledere på alle nivå er avgjørende for å lykkes både i forhold til økonomistyring, omstilling, ansatte, tjenestene og brukerne
- Det må drives systematisk arbeid med å mobilisere og utvikle ansattes kompetanse i vid forstand

- Ny teknologi er på veg inn på stadig flere områder – eksempelvis velferdsteknologi
- Sykefraværet og det å være en IA-bedrift er en kontinuerlig utfordring

Overordna mål	Rauma kommune skal være en profesjonell og framtidsretta organisasjon å arbeide i	
Mål	Vi skal utvikle og mobilisere ansattes kompetanse	Vi skal utvikle og løfte fram våre ledere
Hvordan lykkes	Godt arbeidsmiljø med tydelig oppgavefokus	Lederutvikling og lederoppfølging
Hvordan måle	Medarbeiderundersøkelser	360 graders evaluering
Status 2014	Mangler data	Mangler data
Ambisjon 2019	Settes senere	Settes senere
Resultatmål 2016	Settes senere	Settes senere

For kommuneorganisasjonen innføres to nye målområder som hver for seg må følges opp av egne verktøy. For ansatte legges det opp til medarbeiderundersøkelser annen hvert år og for lederne en 360 graders evaluering i mellomliggende år. Begge undersøkelsene vil gi svar på en rekke problemstillinger som kan danne grunnlag for kunnskapsbasert utviklingsarbeid – både på organisasjons- og individnivå.

En har vurdert sykefravær som målområder for organisasjonen, men har gått bort fra dette da det viser seg at størstedelen av sykefraværet ikke er arbeidsrelatert, men knyttet til forhold utenfor jobben. Generelt bør det ikke settes mål som en ikke har stor påvirkningsmulighet på.

4.5 Mål for tjenestene

Utfordringsbildet for de kommunale tjenestene er selvsagt mangfoldig og dels varierende fra tjenesteområde til tjenesteområde. De felles utfordringene er:

- Oppnå og dokumentere tilfredsstillende resultater og kvalitet innenfor de ulike tjenesteområdene
- Sikre god brukermedvirkning i tjenesteytingen
- Ivareta og levere i henhold til brukernes lovfestede rettigheter
- Digital tilgjengelighet
- Løpende utvikling av tjeneste
- Innovasjon og ny teknologi

Overordna mål	Rauma kommune skal yte tjenester til sine brukere i samsvar med innbyggernes behov og rettigheter	
Mål	Brukerne skal ha tilpassa tjenester	Tjenestene skal ha god kvalitet
Hvordan lykkes	Økt fokus på brukermedvirkning	Systemer som sikrer og måler god kvalitet
Hvordan måle	Brukerundersøkelser	Avvik og klager Brukerundersøkelser
Status 2014	Mangler data	Bestemmes for den enkelt tjeneste Mangler data
Ambisjon 2019	Settes senere	Bestemmes for den enkelt tjeneste Mangler data
Resultatmål 2016	Settes senere	Bestemmes for den enkelt tjeneste Mangler data

For tjenesteytinger innføres tre målområder:

- Et målområde knyttet til vedtatt brukerstrategi for tjenestene
- Et målområde for å sikre kvalitet og forsvarlighet i tjenestene

I tillegg innføres måling av kostnadseffektivitet for den enkelte tjeneste, jfr. mål 3 under økonomi.

For å få til kunnskapsbasert styring og utvikling innenfor tjenesteområdet, må det innføres brukerundersøkelser med jevne mellomrom. Det legges til grunn at brukerundersøkelser først gjennomføres innenfor helse og omsorgsområdet allerede i 2016 og så tas de andre områdene etter hvert.

4.6 Mål for samfunnsutviklingen

Utfordringene innenfor samfunnsområdet er beskrevet i kapp. 2 – Handlingsprogram samfunnsplanen. Rapportering av Raumasamfunnets samlede måloppnåelse i forhold til befolkningsvekst, næringsvekst og boligvekst vil også skje her.

Som kommune er Rauma hele tiden i konkurranse med andre kommuner og regioner om omdømme, kapital, kompetanse, arbeidsplasser og befolkning. Og det er usikkert i hvor stor grad en selv kan påvirke de endringer som skjer eller om en i hovedsak bare er utsatt for den kontinuerlige samfunnsutviklinga.

Uansett er det nyttig å overvåke situasjon. En har derfor kommet til at på samfunnsområdet så knyttes målsettingene til de områder som NHO gjør målinger på hvert år i forhold til kommuners attraktivitet og lokale vekstkraft – det såkalte Kommune-NM (hvilke indikatorer som inngår vises i fotnote under tabellen)

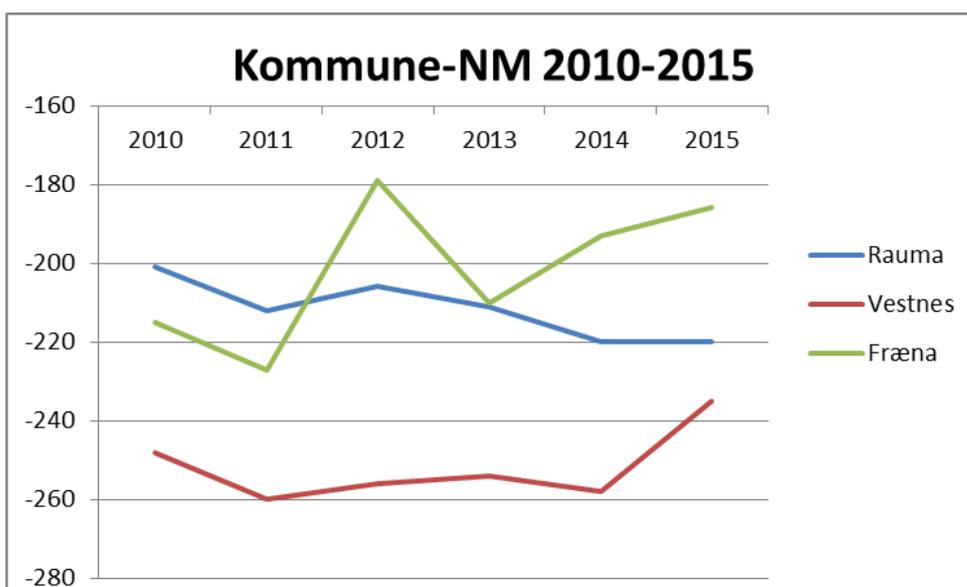
Hovedbildet er at Rauma sakte faller nedover på resultatlista for Kommune-NM – fra en 201 plass i 2010 til en 220 plass i 2015. Men situasjonen er ikke verre enn at det er like mange kommuner bak Rauma på resultatlista, som foran.

Det er egentlig umulig å sette konkrete mål fra år til år innenfor områder som en i praksis har så lite og dels bare indirekte innflytelse på. Det viktigste med indikatorene

innenfor kommune-NM er å kunne følge utviklinga i Rauma relatert til utvikling i de øvrige kommunene i landet.

Overordna mål	Rauma kommune skal være attraktiv og ha lokal vekstkraft					
Målområde	Samlet	Nærings- liv	Arbeids- marked	Demografi	Kompe- tanse	Kommunal økonomi
Rangering 2010	201	95	198	298	152	193
Rangering 2015	220	213	230	324	107	163
Ambisjon 2019	200	200	200	300	100	150
Resultatmål 2016	220	210	220	320	105	200

Sammenligner vi med de to største landkommunene i Romsdal – Vestnes og Fræna – så vises utviklingen for de siste 5 årene for hver av disse kommunene i figuren nedenfor. Mens Fræna har svingt seg opp og passert Rauma er Vestnes på veg til å ta igjen forspranget.

5. Økonomiplan 2016-2019 – forutsetninger

5.1 Statsbudsjettet 2016

Statsbudsjettet legger opp til en reell vekst i kommunesektorens inntekter på 7,3 mrd. hvorav veksten i de frie inntekter utgjør 4,7 mrd. kroner. I prosent utgjør veksten i frie inntekter 1,4 %. Deflatoren er satt til 2,7 %.

For Rauma er inntektsanslaget for 2016:

Samlede frie inntekter 2016	409 630 000
Vekst fra 2015	12 558 000
Nominell økning	3,2 % (landet 4,1 %)

Den reelle økningen i inntektsrammene for Rauma skulle etter dette blir rundt 0,5 %

Viktige endringer i rammetilskuddet fra 2015 til 2016 er:

- Styrket helsestasjons- og skolehelsetjeneste
- Mer fleksibelt barnehageopptak
- Utdanning av deltids brannpersonell
- Tilskudd til øyeblikkelig hjelp døgnopphold som kommunene har plikt til å sørge for fra 1.1.2016
- Likeverdig behandling av kommunale og private barnehager ved at tilskuddet til de private fra nå av økes fra 98 % til 100 % av hva en kommunal barnehageplass koster
- Økning i timetallet i grunnskolen med 1 naturfagstime fra høsten 2016
- Uttrekk som følge av overføringer av skatteoppkreverfunksjonen til staten fra 1. juni

Av øremerkede finansieringer nevnes:

- Innføring av rekrutteringstilskudd for flere kommunepsykologer
- Økning i lærlingstilskuddet med 2.500 pr. kontrakt

Helt konkret i statsbudsjettet for 2016 får Rauma kommune 1,5 mill. mindre i distriktstilskudd og blir for første gang trekt 2,8 mill. for overgangen til privat skole i Innfjorden – en samla inntektsreduksjon på 4,3 mill. kroner fra 2015 til 2016.

5.2 Normerte behov og demografiske endringer

Rauma kommunes normerte utgiftsbehov for 2016 er beregnet til 1,0952 som faktisk er en svak reduksjon på 0,4 % i forhold til 2015. Dette betyr at befolkningens objektive behov for tjenester går ned til neste år, men likevel er nesten 10 % høyere her enn i gjennomsnittskommunen. Endringa skyldes i hovedsak færre eldre over 90 år.

Framover i økonomiplanperioden antas utgiftsbehovet å fortsette å gå ned slik det framgår av tabellen nedenfor. Nedgangen skyldes i hovedsak både færre førskolebarn og færre eldre.

	2016	2017	2018	2019	2016-2019
0-5 år	2 124	-2 742	-3 902	-1 838	-6 359
6-15 år	2 408	2 107	4 817	602	9 935
16-18 år	-7 334	-629	-838	3 982	-4 820
19-66 år	-310	-853	-551	-1 028	-2 742
67-79 år	2 203	2 100	2 817	2 356	9 476
80-89 år	-160	-2 883	-4 485	-320	-7 849
90 år og eldre	-4 913	3 275	-2 047	-2 456	-6 141
Sum	-5 983	376	-4 189	1 297	-8 500
Sum ekskl. 16-18 år	1 351	1 005	-3 351	-2 685	-3 680

5.3 Normert utgiftsbehov

Rauma kommune hadde i 2014 korrigerede frie inntekter (inkludert eiendomsskatt og konsesjonskraftsinntekter) på 102 prosent av landsgjennomsnittet. Det betyr at Rauma kommune – til tross for at normert utgiftsbehov i 2014 var på 108 prosent – hadde Rauma kommune likevel ca. 11. millioner mer i inntekter enn gjennomsnittskommunen i landet.

Telemarksforskning har utviklet en metode for beregning av normert utgiftsbehov dvs. hvor mye Rauma kommunens tjenesteproduksjon skulle koste hvis vi brukte like mange penger pr. tjenesteområde som tilsvarende kommuner med samme utgiftsbehov/demografi og inntektsnivå som Rauma selv:

	Beregnet utgiftsbehov 2014	Netto driftsutgifter 2014			Mer-/mindreutgift ift.	
		Rauma kommune	Landsgjennomsnitt	Rauma "normert nivå"	Landsgjennomsnitt	"Normert utgiftsnivå"
		kr pr innb	kr pr innb	kr pr innb	1000 kr	1000 kr
Barnehage	0,8816	7 057	7 883	6 949	-6 145	804
Administrasjon	1,1183	5 014	4 004	4 478	7 518	3 993
Grunnskole	1,0191	13 412	12 169	12 401	9 254	7 522
Pleie og omsorg	1,3244	20 236	16 045	21 251	31 202	-7 556
Kommunehelse	1,1221	2 845	2 285	2 564	4 171	2 094
Barnevern	0,8266	1 191	1 746	1 444	-4 134	-1 880
Sosialhjelp	0,5796	1 295	2 160	1 252	-6 438	323
Sum	1,0824				35 429	5 300
Sum inntektsjust.						-2 051

Samlet er bildet at vi bruker 2 mill. mindre enn hva like kommuner ville gjort når vi tar hensyn til Raumas inntektsnivå. Men ser vi bare på kostnadsnivåene for de enkelte tjenester, så er bildet mer sammensatt:

Rauma bruker

- 0,8 mill. mer innenfor barnehageområdet
- 3,9 mill. mer innenfor administrasjon
- 7,5 mill. mer til grunnskolen
- 7,5 mindre til pleie og omsorg
- 2,0 mill. mer til kommunehelse
- 1,8 mill. mindre til barnevern
- 0,3 mill. mer til sosialhjelp

Disse analysene fra Telemarksforskning gir en langt bedre grunnlag for å identifisere kutt og omstillingsbehov enn hva tilfellet er med rene KOSTRA-analyser som ofte gir feil konklusjoner når det gjelder ressursbruken innenfor enkelttjenester fordi sammenligningen gjøres med kommuner med dels helt forskjellig demografi/behov.

5.4 Oppsummering – føringer for budsjettopplegget

Rådmannen har lagt til grunn følgende føringer for innretningen av budsjettopplegget for 2016 med videreføring inn i økonomiplanperioden:

1. Rauma kommunens driftsnivå er for høyt i forhold til inntektene noe som har ført til underskudd og bruk av disposisjonsfond de siste årene
2. Inntektsveksten er svakere enn for øvrige kommuner inn i 2016, men dette må også sees i sammenheng med redusert objektivt behov hos befolkningen som følge av den demografiske utviklingen
3. En hovedkonklusjon er derfor at tjenestenivået på noen områder må ned og at kostnadene til tjenesteproduksjonen må tilsvarende reduseres. De områdene dette gjelder er først og fremst:
 - a. *Grunnskole*
 - b. *Kommunehelse*

Tallene viser også tilsvarende behov for de administrative kostnadene, men disse er ikke sammenlignbare for 2014 da Rauma feilaktig har ført alle IKT-kostnadene på sentraladministrasjonen

4. De viktigste områdene å sikre ressurser til er pleie og omsorg samt barnevern. Begge disse områdene er i vekst, det er tjenester som dels er ekstremt viktige for brukergruppenes livssituasjon og Rauma har innenfor begge disse områdene et normert mindreforbruk

6. Økonomiplan drift 2016-2019 – budsjett 2016

6.1 Konsekvensjustert økonomiplan 2019-2019

Konsekvensjustert budsjett tar utgangspunkt i vedtatt 2015 budsjett justert med konsekvenser av andre forhold, vedtak, lovpålegg, inngåtte avtaler osv. til 2016.nivå.

De viktigste endringene i konsekvensjustert er:

1. Justering til prognose 2015 (merforbruk) på områder der det ikke er annonsert noen tiltak for å redusere merforbruket - eksempel
2. Avskrivning tap refusjon sjukefravær NAV
3. Overføring av skatteoppkreverfunksjon til staten
4. Bortfall inntekter utleie av utstyr Mannen
5. Medlemskap GassROR
6. Justert internhusleie
7. Gratis kjernetid barnehager
8. Øyeblikkelig hjelp døgnopphold fra 1.1.2016– jfr. statsbudsjettet

For finansområdet kommer en rekke av de forhold som er med å definere omstillingsbehovet for 2016-2019:

1. Reduserte lånerenter ansvarlig lån Rauma Energi
2. Trekk i inntektsrammene – friskole Innfjorden
3. Redusert distriktstilskudd –inntektssystemet
4. Redusert eiendomsskatt – Statskraft
5. Endringer i rente- og avdragskostnader
6. Nedbetaling (amortisering) premieavvik
7. Inndekning av underskudd – forpliktene plan.

Konsekvensjusteringer (1000 NOK)	2016	2017	2018	2019
100: POLITISK STYRING				
Struktur og satser opprettholdt	350	350	350	350
101-104: STAB/STØTTE, SERVICE,FELLES				
Tap refusjon sykefravær	1 500	1 500		
Flytte eiendomsskattekontoret til Areal	-160	-160	-160	-160
Redusert tilskudd tjeneste 211	-300			
Videreføre barnehagegaranti	1 500	1 500	1 500	1 500
Gass ROR kontingent	240	240	240	240
Bortfall inntekt utleie beredskapsanlegg til dekning av renter/avdrag	500	500	500	500
105 KULTUR				
Økt internhusleie	320	320	320	320
107: AREAL				
Overtakelse av eiendomsskatt	160	160	160	160
200: BARN OG UNGE				
Krisesenter - økt tilskudd	250	250	250	250
Barnevern - konsekvensjustering	1500	1500	1500	1500
203: VÅGSTRANDA OPPVEKSTSENTER				
Økt internhusleie	55	55	55	55
Gratis kjernetid og moderasjon jfr. statsbudsjettet	25	25	25	25

204: MÅNDALEN OPPVEKSTSENTER				
Redusert internhusleie - korrigerings vaktmester	-80	-80	-80	-80
Gratis kjernetid og moderasjon jfr. statsbudsjettet	100	100	100	100
Skyss	30	30	30	30
206 Åndalsnes oppvekstsenter				
Skysskostnader	120	120	120	120
Økt internhusleie	175	175	175	175
Gratis kjernetid og moderasjon jfr. statsbudsjettet	150	150	150	150
Økt husleie Myra økt areal	100	100	100	100
207: ÅUS				
Økt internhusleie	105	105	105	105
Mesteparten av spesialundervisning for voksne videreført	250	250	250	250
208: ISFJORDEN OPPVEKSTSENTER				
Skysskostnader	170	170	170	170
Økt internhusleie	75	75	75	75
Gratis kjernetid og moderasjon jfr. statsbudsjettet	120	120	120	120
209: ÅFARNES OPPVEKSTSENTER				
Skysskostnader	270	270	270	270
Økt internhusleie	440	440	440	440
Gratis kjernetid og moderasjon jfr. statsbudsjettet	105	105	105	105
301: HJEMMETJENESTER				
Økt kostnad ressurskrevende brukere	500	500	500	500
Økt internhusleie	205	205	205	205
302: INSTITUSJONBASERT OMSORG				
Øyeblikkelig hjelp døgnopphold	2300	2300	2300	2300
Økt internhusleie	130	130	130	130
Effekt av investert desinfeksjonsutstyr	-20	-20	-20	-20
303: KURATIV ENHET				
Mangler dekking for private fysioterapeuter	180	180	180	180
Vaktgodtgjøring: satsene for legevaktgodtgjøring er økt	186	186	186	186
Avtale om drift av legevaktssentral og nødnett økt kostnad	150	150	150	150
Rustilskudd - bortfall	374	374	374	374
Psykologtilskudd reduseres over tid	100	250	300	300
601: KOMMUNALTEKNIKK				
Økt kostnad bydrift	250	250	250	250
Stell uteområder	75	75	75	75
Gatelys	300	300	300	300
Offentlig toalett, Tindesenteret	75	75	75	75
70: SKATT, RAMMETILSKUDD, FINANS				
Redusert lånerenter - ansvarlig lån RE og innskuddsrenter	2770	2770	2770	2770
Trekk Innfjorden	2800	2800	2800	2800
Redusert distriktstilskudd	1500	1500	1500	1500
økt rammetilskudd øhjelp	-2300	-2300	-2300	-2300
Redusert eiendomsskatt verk, bruk	1800	1800	1800	1800
Andre statlige overføringer	100	200	200	200
utvikling i renteutgift jfr. 2015 budsjett	-1184		3000	5100

utvikling i avdragsutgift jfr 2015 budsjett	3070	4600	6700	8400
Økt amortisering av pensjon		2000	2500	3000
Økt ramme tilbakeført skatteinnkrever (netto)	250	250	250	250
Inndekning av underskudd 2013	1 090			
Inndekning av underskudd 2014	1 325			
Inndekning av underskudd 2015		8 000	8 000	
SUM	22 646	33 345	37 845	34 245

De samlede tiltak og endringer for å oppnå et konsekvensjustert budsjett for årene framover utgjør 23 mill. kroner for 2016 og over 30 mill. i de tre neste årene i perioden.

6.2 Nye tiltak - økonomiplan 2016-2019

I tillegg til konsekvensjustering av ulike tiltak, inneholder økonomiplanen noen få forslag til ny tiltak:

1. Midler til gjennomføring av brukerstrategi, kompetansestrategi og lederutvikling
2. Opprettelse av stilling som kontrollør
3. En mindre styrking av koordinerende enhet
4. Øremerkede midler til hverdagsrehabilitering
5. Overtakelse av Isfjorden samfunnshus
6. Avsetninger for oppbygging av disposisjonsfond

101-104: STAB/STØTTE, SERVICE, FELLES				
Gjennomføring brukerstrategi	500	500	500	500
Lederutvikling	250	250	250	250
Gjennomføring kompetansestrategi	250	250	550	550
Kontrollør	0	0	0	0
200: BARN OG UNGE				
Oppreisningsordningen for barnevernsbarn	0	0	0	
300: KOORDINERENDE ENHET				
20% økt stilling	130	130	130	130
301: HJEMMEBASERT HELSE OG OMSORGSTJENESTER				
Hverdagsrehabilitering	1 000	1 000	1 000	1 000
64: FORMÅLSBYGG				
Overtakelse av Isfjorden samfunnshus - drift	490	490	490	490
70: SKATT, RAMMETILSKUDD, FINANS				
Gjenoppbygging av disp fond	2810	3364	9898	13994
SUM	5 430	5 984	12 818	16 914

Det gjøres oppmerksom på at det ikke er funnet midler i økonomiplanen til å bli med på Oppreisningsordningen for tidligere barnevernsbarn som er under etablering i Møre og Romsdal.

6.3 Saldering budsjett 2016 - økonomiplan 2019-2019

Samlet foreslås 20 mill. i kutt- og omstillingstiltak i 2016 med direkte virkning på netto driftsresultat. Tiltakslista økes til 33 mill. i 2017, 40 mill. i 2018 og 41 mill. i 2019. Samlede kutt betyr en nedbemanning på anslagsvis 38 årsverk.

Nedenfor presenteres kutt- og omstillingstiltakene sortert etter ansvarsområde. Tiltakene kommenteres bare i den grad teksten ikke er forklarende nok i seg selv.

Tiltak (tall i tusen)	2016	2017	2018	2019
100: POLITISK STYRING				
Endring politiske godtgjørelser, struktur og møtefrekvens				
SUM	-	-	-	-

101-104: STAB/STØTTE,FELLES	2016	2017	2018	2019	Årsverk
LEAN og digitalisering	-250	-250	-350	-650	1
Salg av tjenester til Kraftfondet	-210	-210	-210	-210	
En stilling på Sevice og kommunikasjon	-600	-600	-600	-600	1
Redusere antall lærlinger med 6 stk til 10 stk som tidligere					
Reduksjon barnehagegaranti til 2 opptak pr. år	-1000	-1000	-1000	-1000	
Redusere komptansemidler barnehage	-500	-500	-500	-500	
Bygdeutviklingsmidler, overført kraftfond: 1,5 mill	-2500	-2500	-2500	-2500	
SUM	-5 060	-5 060	-5 160	-5 460	2,0

Barnehagegarantien foreslås avvirket og erstattet med to hovedopptak pr. år i tillegg til fleksibilitet i mellomliggende periode. Et skipptak for å utdanne flere barnehagelærere tas bort da annen organisering av barnehagene i stor grad vil fjerne behovet.

105 KULTUR	2016	2 017	2 018	2 019	Årsverk
Redusert bemanning kulturskole	-400	-630	-630	-630	-1
Økt inntekter	-200	-200	-200	-200	
Reduserte kostnader	-200	-200	-200	-200	
SUM	-800	-1 030	-1 030	-1 030	-1

Det legges opp til reduksjon med et årsverk i kulturskolen.

106 DEN NORSKE KIRKE	2016	2 017	2 018	2 019	Årsverk
Redusert gamtertjeneste - jfr Teknisk Enhet	-150	-150	-150	-150	
SUM	-150	-150	-150	-150	

107: AREAL	2016	2 017	2 018	2 019	Årsverk
En stilling reduksjon			-650	-650	
Andre mindre tiltak foreslått i enheten	-100	-150	-150	-150	
SUM	-100	-150	-800	-800	-1

Økt digitalisering og forenklinger i plan- og bygningsloven gir redusert behov for bemanning senest fra 2018.

200: BARN OG UNGE	2016	2017	2018	2019	Årsverk
Redusere med 2 årsverk	-700	-1400	-1400	-1400	2
SUM	-700	-1 400	-1 400	-1 400	2

Barn/unge har utviklet seg til å bli en stor enhet med over 20 årsverk. Det er behov for å se på nytt hvilke oppgaver som kan dekkes i grunnskole og barnehage – og hvilke tjenester og kompetanse som det er riktig å ha i en kommunedekkende tjeneste. Enheten sjøl utfordres til å gjennomgå sine tjenester og bemanning – og ut fra dette foreta en styrt nedbemanning på 10 %.

203: VÅGSTRANDA OPPVEKSTSENTER	2016	2017	2018	2019	Årsverk
Vågstranda skole - sammenslåing Måndalen fra 1.8.2017 og nedlegging		-1 500	-3 400	-3 400	2,6
Utsatt nedlegging, og rom for kutt	-530	-530			
Inventar, materiell mm	-100	-100	-100	-100	
SUM	-630	-2 130	-3 500	-3 500	2,60

Vågstranda oppvekstsenter nedlegges fra 1.8.2017. Det vises til egen utredning om framtidig skolestruktur Sørsida og oppgradering Måndalen oppvekstsenter. Beregnet innsparing er netto dvs. at det er tatt hensyn til skyss og økt bemanningsbehov Måndalen.

204: MÅNDALEN OPPVEKSTSENTER	2016	2017	2018	2019	Årsverk
Redusere kommunal skoleskyss	-50	-100	-100	-100	
Redusert husleie som følge av nybygg 1200 mindre kvm					
Overføring av ungdomsskolen på Sørsida til Åndalsnes fra 1.8.2017		-400	-1 000	-1 000	2
Redusere bemanning skole - lærere og assistenter	-321	-770	-770	-770	1,2
SUM	-371	-1 270	-1 870	-1 870	

Ungdomsskolen i Måndalen overføres til Åndalsnes ungdomsskole fra høsten 2017. Det vises til egen utredning om framtidig skolestruktur Sørsida og oppgradering Måndalen oppvekstsenter. Beregnet innsparing er netto dvs. at det er tatt hensyn til skyss og økt bemanningsbehov ved ungdomsskolen på Åndalsnes. Foreslått investering er utsatt til behovet er avklart.

206 Åndalsnes oppvekstsenter	2016	2 017	2 018	2 019	Årsverk
Avslutte drift SFO i eget bygg	-100	-100	-100	-100	
Andre mindre tiltak foreslått av enheten	-150	-150	-150	-150	
Redusere bemanning skole - lærere og assistenter	-360	-750	-750	-750	-1,1
Redusere kommunal skoleskyss	-75	-150	-150	-150	
SUM	-685	-1 150	-1 150	-1 150	-1,1

207: Åndalsnes ungdomsskole	2016	2 017	2 018	2 019	Årsverk
Redusere skyss ut over 4 km	-50	-75	-75	-75	
Redusere bemanning skole - lærere og assistenter	-1 180	-1 180	-1 180	-1 180	-1,58
SUM	-1 230	-1 255	-1 255	-1 255	-1,58

Kuttene referer til dagens elevtall. Men overføring av ungdomsskoleelevene fra Sør- og Nordsida til Åndalsnes, vil bemanningen øke.

208: ISFJORDEN OPPVEKSSENTER	2016	2 017	2 018	2 019	Årsverk
Andre mindre tiltak foreslått i enheten	-100	-100	-100	-100	
Redusere skyss ut over 2 og 4 km	-65	-150	-150	-150	
Redusere bemanning skole - lærere og assistenter	-360	-750	-750	-750	-1,1
Drift SFO Isfjorden i nytt skolebygg	-100	-100	-100	-100	
SUM	-625	-1 100	-1 100	-1 100	-1,1

Isfjorden skole flytter inn i ny skole med første skoledag 5. januar 2016.

209: ÅFARNES OPPVEKSTSENTER	2016	2017	2018	2019	Årsverk
Overføring av ungdomsskolen på Norsida til Åndalsnes fra 1.8.2017		-500	-1 000	-1 500	3
Redusere bemanning skole - lærere og assistenter	-470	-720	-450	-450	1
Andre mindre tiltak foreslått i enheten	-140	-140	-140	-140	
SUM	-610	-1 360	-1 590	-2 090	4

Det skal undersøkes om elever fra Vistdal i Neset kan gi bedre grunnlag for opprettholdelse av ungdomsskolen på Åfarnes før realitetsbehandling av overføring til Åndalsnes fra høsten 2017 blir gjort. Elevtallet på Nordsida og Sørsida ved ungdomsskolen vil være nærmest like stort på dette tidspunkt.

301: HJEMMETJENESTER	2016	2017	2018	2019	Årsverk
Overføre boliger med heldøgns omsorg fra enkeltstående boliger til Åndalsnes sjukeheim - færre turnuser	-250	-1 000	-2 100	-2 100	1,3
Samle alle heldøgns avlastningstilbud i Åndalsnes sjukeheim - færre turnuser		-500	-500	-500	0,8
Omlegging Voll fra institusjon til heldøgns omsorg		-1 200	-2 500	-2 500	
Samdriftsfordel effekt av helsehus			-2 000	-2 000	2,6
SUM	-250	-2 700	-7 100	-7 100	4,70

Hjemmetjenestene har og vil ha stort press om tjenesteyting framover. Behovet kan ikke tilfredsstilles uten at en samtidig finner mer effektive måter å jobbe på og en mer hensiktsmessig tjenestestruktur. Et viktig tiltak er innflytting i helsehuset i 2017 med samlokalisering med de øvrige tjenestene. Denne flyttingen åpner for avinstitusjonalisering av Voll og bruk av Åndalsnes sjukeheim til boliger med heldøgns omsorg. Det er et akutt behov for å overføre tjenester fra enkeltstående boliger til mer samlede løsninger både for å sikre kompetanse og redusere behovet for sjølstendige turnuser. Det foreslås at dette gjøres i løpet av 2016 ved at avdeling ved Åndalsnes sjukeheim nedlegges som langtidsavdeling for opprettelse av et nytt tilbud for avlastning og heldøgns omsorg (6-8 plasser).

302: INSTITUSJONSBASERT OMSORG	2016	2017	2018	2019	Årsverk
Effekt av helshus			-2 000	-2 000	2,6
Utsatt øhjelpstilbud	-885				
Redusere driften med 1 pasientgruppe på 7 plasser. Benytte ledig kapasitet til å samle og rasjonalisere småturnuser i hjemmebasert omsorg, med bl.a redusert nattevaktbehov.	-1 675	-3 350	-3 350	-3 350	4,7
Rekruttering spl. - redusert vikarbyråbruk	-300	-300	-300	-300	
SUM	-2 860	-3 650	-5 650	-5 650	7,30

Det vises til kommentar under Hjemmebaserte tjenester som delvis begrunnelse for nedlegging av en pasientgruppe ved Åndalsnes sjukeheim. Videre er det nødvendig å starte nedtrappingen fra 74 langtidsplasser til 60 som er dimensjoneringen i helsehuset.

303: KURATIV ENHET	2016	2 017	2 018	2 019	Årsverk
Ikke ansette ekstra ressurs friskliv	-150	-150	-150	-150	
Redusert kostnad legetjeneste	-1 000	-2 100	-2 100	-2 100	-1
SUM	-1 150	-2 250	-2 250	-2 250	-1

Den største økonomiske endringen i dette området er reforhandling fastlegeavtale slik at kostnadene kommer i samsvar med kommunens inntekter for området. Videre legges det opp til å gjøre endringer i kommunens egen bruk av fastlegene slik at en kan få styrket tilsynslegefunksjonen ved Helsehuset. Det vil også bli behov for å se på en interkommunalisering av legevaktordningen framover.

320: NAV RAUMA	2016	2 017	2 018	2 019	Årsverk
Aktivitetskrav for sosialstønadsmottakere, krav til oppmøte på Jobbsentralen der praksisplass innvilges.	-342	-342	-342	-342	
Inntekter jobbsentralen	-110	-110	-110	-110	
SUM	-452	-452	-452	-452	

Jobbsentral og innføring av aktivitetskrav gir reduserte sosialhjelpsutgifter.

601: KOMMUNALTEKNIKK	2016	2 017	2 018	2 019	Årsverk
Legge ned kommunale veger, 30 km. - kr 25.650,- pr. km veg	-193	-770	-770	-770	
Redusere gartnertjeneste tilsvarende 0,5 årsverk.	-150	-150	-150	-150	-0,5
Skogrydding gateløys i egenregi	-100	-100	-100	-100	
Andre mindre tiltak foreslått i enheten	-100	-180	-180	-180	
SUM	-543	-1 200	-1 200	-1 200	-0,5

Tidligere sak om nedlegging av kommunale veger tas opp igjen på nytt med siktemål å kjøre konkrete vedtak.

64: FORMÅLSBYGG	2016	2 017	2 018	2 019	Årsverk
Salg / avhending av Vøy	-100	-100	-100	-100	
Avslutte drift på SFO Åndalsnes i eget bygg	-100	-100	-100	-100	
Drift SFO Isfjorden i nytt skolebygg	-100	-100	-100	-100	
Redusert renholdsfrekvens på «ufarlige» rom / soner	-200	-200	-200	-200	
Riktig føring lønn drift / investering	-200	-200	-200	-200	
Reduksjon 1 årsverk vaktmesterteam	-570	-570	-570	-570	-1
SUM	-1 270	-1 270	-1 270	-1 270	-1

Reduserte kostnader formålsbygg kommer enhetene til gode i form av redusert internhusleie.

70: SKATT, RAMMETILSKUDD, FINANS	2016	2 017	2 018	2 019
Økt eiendomsskatt til 5,5 promille (øke med 1,9)	-3770	-3770	-3770	-3770
SUM	-3 770	-3 770	-3 770	-3 770

Eiendomsskatten for boliger og fritidseiendommer foreslås øket fra 3,6 promille til 5 promille. Alle andre vilkår knyttet til skatten blir uendret.

6.4 Samlet framstilling driftsbudsjett 2016-2019

DRIFTSOVERSIKT (Tall i 1000 kr)	Budsjett	Budsjett	Økonomiplan	Økonomiplan	Økonomiplan
	2015	2016	2017	2018	2019
Skatt på inntekt og formue	172 759	187 800	187 800	187 800	187 800
Naturressursskatt	4 000	3 800	3 800	3 800	3 800
Rammetilskudd inkl. inntektsutjevning	220 660	219 000	219 000	219 000	219 000
Rammeinntekt i statsbudsjettet	397 419	410 600	410 600	410 600	410 600
Eiendomsskatt	23 444	25 414	25 414	25 414	25 414
Andre statlige overføringer	491	400	200	200	200
Rentekompensasjon husbanken	2 300	2 200	2 200	2 200	2 200
Konsesjonskraft salg	4 482	4 429	4 429	4 429	4 429
SUM FRIE INNTEKTER	428 136	443 043	442 843	442 843	442 843
Konsesjonsavgifter	2 068	2 068	2 068	2 068	2 068
Avsatt til kraftfondet	-2 068	-2 068	-2 068	-2 068	-2 068
Motpost avskrivninger	19 537	19 537	19 537	19 537	19 537
Amortifisering av tidligere års premieavvik	-5 353	-5 153	-6 853	-7 653	-8 153
Sum spesielle poster/korrigeringer	14 184	14 384	12 684	11 884	11 384
Renteinntekter	6 470	3 700	3 700	3 700	3 700
Utbytte Rauma Energi	9 000	9 000	9 000	9 000	9 000
Renteutgifter	-12 184	-11 000	-11 580	-14 212	-16 312
Netto renteutgifter/-inntekter	3 286	1 700	1 120	-1 512	-3 612
Renteutgifter formidlingslån	-400	-600	-600	-600	-600
Rente inntekter formidlingslån	400	600	600	600	600
Netto Formidlingslån	0	0	0	0	0
Avdragsutgifter	-17 870	-20 470	-24 482	-23 566	-25 270
NETTO RENTE- OG AVDRAGSUTGIFTER	-14 584	-18 770	-23 362	-25 078	-28 882
TIL FORDELING	427 736	438 657	432 165	429 649	425 345
POLITISK STYRING OG KONTROLLORGANER	-4 309	-4 785	-4 785	-4 785	-4 785
STAB - STØTTE	-10 368	-11 754	-11 054	-9 454	-9 454
SERVICE OG KOMMUNIKASJON	-11 265	-10 922	-10 872	-10 872	-10 872
FELLESKOSTNADER	-43 797	-42 844	-43 329	-43 629	-43 629
DEN NORSKE KIRKE	-5 176	-5 166	-5 166	-5 166	-5 166
KULTUR	-11 025	-10 839	-10 609	-10 609	-10 609
AREAL	-7 048	-7 296	-7 246	-6 596	-6 596
BARN OG UNGE	-21 102	-22 768	-22 068	-22 068	-22 068
VÅGSTRANDA OPPVEKSTSENTER	-8 555	-8 131	-5 911	-5 361	-5 361
MÅNDALEN OPPVEKSTSENTER	-17 289	-17 471	-15 522	-15 372	-15 372
ÅNDALSNES OPPVEKSTSENTER	-25 903	-26 635	-25 970	-25 970	-25 970
ÅNDALSNES UNGDOMSSKOLE OG VOKSENOPPLÆR	-21 663	-21 338	-21 338	-21 338	-21 338
ISFJORDEN OPPVEKSTSENTER	-21 927	-22 247	-21 772	-21 772	-21 772
ÅFARNES OPPVEKSTSENTER	-22 582	-23 378	-22 798	-22 398	-21 898
TILDELING OG KOORDINERING HO	-2 287	-2 479	-2 479	-2 479	-2 479
KURATIV HELSE ENHET	-14 351	-14 605	-13 655	-13 705	-13 705
INSTITUSJONSBASERT H.O.	-65 992	-67 370	-66 580	-64 580	-64 580
HJEMMEBASERT H.O.	-75 062	-78 301	-75 101	-70 701	-70 701
NAV - KOMMUNAL	-8 144	-7 912	-7 912	-7 912	-7 912
VANN, AVLØP,RENOVASJON, SLAM, FEING	-1 076	650	550	200	100
TEKNISK ENHET	-21 367	-22 047	-21 390	-21 390	-21 390
FORMÅLSBYGG	-5 421	-5 797	-5 797	-5 797	-5 797
Sum fordelt til driftsrammer	-425 709	-433 431	-420 800	-411 750	-411 350
Inndekning av tidligere underskudd		-2 415	-8 000	-8 000	0
Avsetning til disposisjonsfond	-2 027	-2 810	-3 364	-9 898	-13 994
Avsetning til bundne fond (utgiftsført på enhet)		0			
Bruk av disposisjonsfond		0			
Overføring investeringsbudsjett		0			
Netto disposisjoner	-2 027	-5 225	-11 364	-17 898	-13 994
Balanse	0	0	0	0	0

7. Investeringsprogram 2016-2019

7.1 Hovedtall

De planlagte samlede investeringer i perioden 2016-2019 summerer seg til 708 mill. kroner. Av dette er 683 mill. realinvesteringer og 25 mill. finansinvesteringer. Investeringene foreslås finansiert med 345 mill. kroner i låneopptak, 208 mill. i investeringstilskudd, 121 mill. kroner i mva.-refusjon og 32 mill. kroner i egenfinansiering. Hovedtabellen for investeringene vises nedenfor:

Investeringsbudsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Budsjett	Sum 4 år
	2016	2017	2018	2019	
Investeringer i anleggsmidler	300 956	242 284	48 756	28 456	620 452
Finansinvesteringer	6 300	6 300	6 300	6 300	25 200
Avdrag lån					-
Avsetninger	4 500	32 000			36 500
Årets finansieringsbehov	311 756	280 584	55 056	34 756	682 152
Finansieres slik:					
Bruk av lån	-213 031	-5 493	-47 355	-29 665	-295 544
Bruk av ubrukte lånemidler	-	-	-	-	-
Inntekter fra salg av anleggsmidler	-4 500	-32 250	-250	-	-37 000
Tilskudd til investeringer	-12 820	-194 236	-500	-500	-208 056
Mottatt avdrag på utlån og refusjoner					-
Andre inntekter					-
Refusjon mva	-56 155	-43 505	-5 651	-3 291	-108 602
Sum eksternt finansiering	-286 506	-275 484	-53 756	-33 456	-649 202
Overføring fra driftsregnskapet					-
Bruk av avsetninger - ubundet inv.fond	-25 250	-5 100	-1 300	-1 300	-32 950
Sum finansiering	-311 756	-280 584	-55 056	-34 756	-682 152

7.2 Utvikling i gjeld og finanskostnader

De planlagte investeringene er viktige for utvikling av Raumasamfunnet og for tilrettelegging for en effektiv tjenestestruktur med moderne formålsbygg. Men samtidig vil investeringsambisjonene føre til en sterk økning i lånegjelda slik som vist i tabellen nedenfor.

Gjeldsutvikling	1000 kr
Brutto gjeld 2015	458 494
Lån til Rauma Energi	-60 000
Netto gjeld pr 31.12.2015	398 494
Ny gjeld i perioden	295 544
Avdrag i perioden	-94 219
Netto gjeldsøkning	201 325
Netto gjeld 2019	599 819
Inntekt 2019	649 444
Andel av inntekt	92 %

Ved utgangen av 2019 vil Rauma kommunes gjeld være lik 92 % av kommunens inntekter – ca. 600 mill. kroner. Nye låneopptak i perioden vil være på 295 mill. kroner som også inkluderer VARFS-området med 64 mill. Framtidig gjeldsnivå vil trolig være

under det nivå øvrige kommuner i Møre og Romsdal vil ha som alt i dag ligger på 96 % av brutto inntektsnivå. Landets øvrige kommuner ligger på 79 % i 2014, mens Raumas gjeldsgrad dette året var på 55 %.

Like viktig som gjeldsgraden er hva kommunen må betale i renter og avdrag. Tabellen nedenfor viser utvikling i rente- og avdragsutgifter i perioden som følge av investeringsprogrammet med tilhørende låneopptak:

	B 2015	2016	2017	2018	2019
Renteutgifter	-12 184	-11 000	-11 580	-14 212	-16 312
Avdragsutgifter	-17 870	-20 470	-24 482	-23 566	-25 270
Brutto finanskostnader	-30 054	-31 470	-36 062	-37 778	-41 582
Renter og utbytte Rauma energi	10 200	10 200	10 200	10 200	10 200
Netto finanskostnader	-19 854	-21 270	-25 862	-27 578	-31 382

Samlede netto finanskostnader vil i 2019 være vel 31 mill. kroner noe som utgjør knapt 5 % av antatte inntekter i 2019. Dette er i tråd med nivået på dagens netto finanskostnader i kommunene i Møre og Romsdal som varierer fra 2,3 % i Sunndal til Stranda med 12,1 % med et gjennomsnitt altså på 5 %. Rauma hadde i 2014 3,4 % i netto finansutgifter og landsgjennomsnittet var på 3,8 %.

Netto finansutgifter er eksterne finansutgifter minus renteinntekter, utbytte og eieruttak dvs. at renter av lån til og utbytte fra Rauma Energi AS i framtida vil være en vesentlig forutsetning for fortsatt så vidt gunstige netto finanskostnader for Rauma – til tross for de store låneopptakene.

7.3 Investeringsiltakene

På de to neste sidene presenteres foreslåtte investeringstiltak for 2016-2019. Det største tiltakene/prosjektene (over 10 mill.)er:

Tiltak	1000 kroner
Helsehus	346 775
Infrastruktur bydel Stokkekaia	79 998
Rammebudsjett vann inkl. overtakelse private vannverk	46 000
Rammebudsjett avløp, renovasjon, slam	18 350
Fullføring opprusting sentrum	35 850
Opprustning Måndalens skole	0
Ny barnehage Isfjorden	0
Rammebudsjett avløp	16 000
Oppgradering formålsbygg	13 000
Boligområde Åfarnes	12 000

Investeringsformål m/finansiering	2016		2017		2018		2019		Sum perioden
	Invest.	Finans.	Invest.	Finans.	Invest.	Finans.	Invest.	Finans.	
Felles IKT-investeringer	1 400		1 100		1 100		1 100		4 700
Lån		-1 120		-880		-880		-880	
mva komp		-280		-220		-220		-220	
ROR IKT Andel	1 731		1 731		1 731		1 731		6 924
Lån		-1 385		-1 385		-1 385		-1 385	
mva komp		-346		-346		-346		-346	
Kirker -og kirkegårder	450		450		450		450		1 800
Lån		-360		-360		-360		-360	
mva komp		-90		-90		-90		-90	
Romsdalsmuseet - utstilling/magasinbygg	1 910								1 910
Ubundet investeringsfond		-1 910							
Velferdsteknologi			2 000		500		500		3 000
Lån		-		-1 600		-400		-400	
mva komp		-		-400		-100		-100	
Kart og oppmåling	1 000		125		1 375		125		2 625
Lån		-800		-100		-1 100		-100	
mva komp		-200		-25		-275		-25	
Kjøp Strandgata 16 (Montør lager)			4 750						4 750
Lån				-		-		-	
Bruk av fond				-3 800					
mva komp				-950		-		-	
Salg Skottemarka Åndalsnes		-2 000							
Avsetning til kapitalfond		2 000							
Boligområde Isfjorden*	1 000								1 000
Lån		-800		-		-		-	
mva komp		-200		-		-		-	
Boligområde Afarnes	12 000								12 000
Lån		-9 600		-		-		-	
mva komp		-2 400		-		-		-	
Plan og infrastruktur næringsområde Nesstranda	750		1 700		1 100				3 550
Lån		-600		-1 110		-630		-	
Salg næringstomter				-250		-250			
mva komp		-150		-340		-220		-	
Næringsområde Dokka							2 000		2 000
Lån						-		-1 600	
mva komp						-		-400	
Felles maskindrift Teknisk enhet	2 000		2 000		2 000		2 050		8 050
Lån		-1 600		-1 600		-1 600		-1 640	
mva komp		-400		-400		-400		-410	
Tilskudd til investering Molde og Romsdal havn	3 920								3 920
ubundet investeringsfond		-3 920							
Hovedplan veg	2 000		2 000		2 000		2 000		8 000
Lån		-1 600		-1 600		-1 600		-1 600	
mva komp		-400		-400		-400		-400	
Utskifting armatur gatelys	1 000		1 000		1 000		1 000		4 000
Lån		-800		-800		-800		-800	
mva komp		-200		-200		-200		-200	
Gang- sykkelveg	3 000		2 000		2 500		2 500		10 000
Lån		-1 900		-1 100		-1 500		-1 500	
Tilskudd		-500		-500		-500		-500	
mva komp		-600		-400		-500		-500	

Investeringsformål m/finansiering	2016		2017		2018		2019		Sum perioden
	Invest.	Finans.	Invest.	Finans.	Invest.	Finans.	Invest.	Finans.	
Bydel Stokkekaia	54 045		14 453		11 500				79 998
Lån		-38 236		-8 059		-9 200			
Tilskudd		-5 000		-3 504					
mva komp		-10 809		-2 891		-2 300			
Sentrumstiltak	30 150		5 700						35 850
Lån		1 000		500					
mva komp		-6 030		-2 438					
Bruk av fond		-18 120							
Tilskudd		-7 000		-3 762					
Salg Vøy omsorgsenter -eksternt		-2 500							
Salg Voll omsorgsenter til Rauma Boliger AS				-12 000					
Salg Åndalsnes Sjukeheim til Rauma Boliger AS				-20 000					
Avsetning til kapitalfond		2 500		32 000					
Helsehus	168 600		178 175						346 775
Lån		-135 600		41 900					
mva komp		-33 000		-33 605					
Tilskudd				-186 470					
Oppgradering Formålsbygg	4 000		3 000		3 000		3 000		13 000
Lån		-2 880		-2 400		-2 400		-2 400	
mva komp		-800		-600		-600		-600	
Tilskudd		-320							
Åfames gymsal	1 250								1 250
Lån		-1 000							
mva komp		-250							
Tilskudd									
Barnehage Isfjorden			500						500
lån				-400		-			
mva komp				-100		-			
Tilskudd									
Skole Sørsida			500						500
lån				-400		-			
mva komp				-100		-			
Tilskudd									
Investeringer kommune	290 206	-290 206	221 184	-221 184	28 256	-28 256	16 456	-16 456	556 102
Rammebudsjett vann	5 000		15500		16 500		9000		46 000
Lån		-5 000		-15 500		-16 500		-9 000	
Rammebudsjett avløp	5 000		4500		3 500		3000		16 000
Lån		-5 000		-4 500		-3 500		-3 000	
Rammebudsjett renovasjon	500		1100		500				2 100
Lån		-500		-1 100		-500		-	
Rammebudsjett feiing	100								100
Lån		-100		-		-		-	
Rammebudsjett slam	150								150
Lån		-150		-		-		-	
Investeringer SVARF	10 750	-10 750	21 100	-21 100	20 500	-20 500	12 000	-12 000	64 350
Totalt Realinvesteringer	300 956	-300 956	242 284	-242 284	48 756	-48 756	28 456	-28 456	620 452
Videreutlån formidlingslån	5 000		5 000		5 000		5 000		20 000
Lån		-5 000		-5 000		-5 000		-5 000	
Egenkapital KLP	1 300		1 300		1 300		1 300		5 200
Bruk av fond		-1 300		-1 300		-1 300		-1 300	
Finansinvesteringer	6 300	-6 300	6 300	-6 300	6 300	-6 300	6 300	-6 300	25 200
Investeringsbudsjett	307 256	-307 256	248 584	-248 584	55 056	-55 056	34 756	-34 756	645 652

8. Mål og budsjettammer for tjenesteområdene

8.1 Innledning

I kapittel 5 presenteres det overordna målbildet for kommunens virksomhet i perioden. Det foreslås mål for strategisk nivå som er operasjonalisert for områdene økonomi, organisasjon/ansatte, tjenester/brukere og Raumasamfunnet.

Samtidig skisserer rådmannen i avsnitt 2.3 en ny måte å organisere kommunen på framover med større vekt på tjenesteområder enn på interne organisasjonsenheter. Dette får konsekvenser også for målstyringen og oppdeling av kommunens totalbudsjett i driftsrammer.

Nedenfor presenteres et forslag som «sjøsetter» denne tenkinga ved at:

1. Kommunens driftsbudsjett og overordna mål brytes ned på de ulike tjenesteområdene som er:
 - a. Politisk styring og kontrollorganer
 - b. Sentraladministrasjonen
 - c. Raumabarnehagen
 - d. Raumaskolen
 - e. Rauma helse og omsorg
 - f. Rauma velferd
 - g. Rauma kultur
 - h. Rauma drift og utbygging
2. For hvert av disse områdene foreslås mål framover i planperioden for tjenestene innenfor disse områdene. De målene som foreslås i dette dokumentet er foreløpige og verken komplette eller tilstrekkelig forankra. Rådmannen vil komme tilbake til om mer komplette og forankrede mål kan presenteres i løpet av 2016 eller om det først vil skje i forbindelse med økonomiplanen for 2017-2020.
3. Videre foreslås at kommunens driftsbudsjett fordeles på og vedtas på 8 områder med nettorammer. Samtidig vil også bruttorammene vises i endelig budsjett og hvordan hvert enkelt tjenesteområdes ramme er fordelt mellom de underliggende tjenester og/eller driftsenheter.

Budsjettammene for de ulike tjenesteområdene i perioden er slik:

Netto rammer	2016	2017	2018	2019
POLITISK STYRING OG KONTROLLORGANER	-4 785	-4 785	-4 785	-4 785
SENTRALADMINISTRASJON	-32 855	-32 590	-31 290	-31 290
RAUMA KULTUR	-16 005	-15 775	-15 775	-15 775
RAUMA DRIFT OG UTBYGGING	-34 490	-33 883	-33 583	-33 683
RAUMABARNEHAGEN	(54 156)	(54 156)	(54 156)	(54 156)
RAUMASKOLEN	-94 582	-88 693	-87 593	-87 093
RAUMA VELFERD	-45 285	-43 635	-43 685	-43 685
RAUMA HELSE OG OMSORG	-151 275	-147 285	-140 885	-140 885
sum	(433 431)	(420 800)	(411 750)	(411 350)

8.2 Politisk styring og kontrollorganer

(Omfatter funksjonene 100 Politisk styring og 110 Kontroll og revisjon)

Mål

Overordna mål				
Målområde	Økonomi	Ansatte - organisasjon	Brukere og tjenester	Rauma-samfunnet
Mål				
Hvordan lykkes				
Hvordan måle				
Status 2014/15				
Ambisjon 2019				
Resultatmål 2016				

De folkevalgte sjøl må avgjøre om det skal lages mål for dette området.

Budsjett

Netto ramme	2016	2017	2018	2019
POLITISK STYRING OG KONTROLLORGANER	-4 785	-4 785	-4 785	-4 785

8.3 Sentraladministrasjonen

(Omfatter funksjonene 120 Administrasjon, 130 Administrasjonslokaler, 170 Årets premieavvik, 171 Amortisering av tidligere års premieavvik, 172 Pensjon, 173 Premiefond, 180 Diverse fellesutgifter, 190 Interne serviceenheter og 321 Konesjonskraft, kraftrettigheter og annen kraft for videresalg)

Mål

Overordna mål	<ul style="list-style-type: none">• Bistå og tilrettelegge for at de folkevalgte kan utøve lokal politikk• Lede og støtte ledere og ansatte i tjenestene til å nå definerte mål• Levere strategiske bidrag til hvordan Raumasamfunnet og kommuneorganisasjonen kan møte framtida på en offensiv måte			
Målområde	Økonomi	Ansatte - organisasjon	Brukere og tjenester	Rauma-samfunnet
Mål				
Hvordan lykkes				
Hvordan måle				
Status 2014/15				
Ambisjon 2019				
Resultatmål 2016				

Det må arbeides mer med å operasjonalisere målene for sentraladministrasjon.

Budsjett

Netto rammer	2016	2017	2018	2019
SENTRALADMINISTRASJON	-32 855	-32 590	-31 290	-31 290
SERVICE OG KOMMUNIKASJON	(10 922)	(10 872)	(10 872)	(10 872)
FELLESKOSTNADER	(10 179)	(10 664)	(10 964)	(10 964)
STAB - STØTTE	(11 754)	(11 054)	(9 454)	(9 454)

Kommentarer

I forhold til tidligere reduseres området Felleskostnader betydelig ved at disse kostnadene i større grad flyttes ut til tjenesteområdene. Eksempelvis så flyttes 24 mill. kroner i tilskudd til private barnehager fra fellesområdet til tjenesteområde Raumabarnehagen.

Raumabarnehagen

(Omfatter funksjonene 201 Førskole, 211 Styrket tilbud til førskolebarn og 221 Førskolelokaler og skyss)

Mål

Overordna mål	Raumabarnehagen skal være et pedagogisk tilbud for alle barn i Rauma som bidrar til barns utvikling og motiverer for læring			
Målområde	Økonomi	Ansatte - organisasjon	Brukere og tjenester	Rauma-samfunnet
Mål	Holde budsjett Enhetskost. pr. barnehageplass	Motivasjon og ledelse Kompetanse/ faglighet	Fornøyde foreldre Barn forberedt for skolen	Behovs- dekning
Hvordan lykkes	Fleksibel personalbruk	God ledelse og medarbeiderskap Mobilisering og rekruttering	Brukerdialog Tidlig innsats og læring	Tilstrekkelig kapasitet og god kapasitets-utnyttelse
Hvordan måle	Månedlig budsjettkontroll KOSTRA	Medarbeiderundersøkelse Korttids-sykefravær Andel med formal-kompetanse	Brukerundersøkelse Kartleggingsprøve 1. klasse	Venteliste
Status 2014/15				
Ambisjon 2019				
Resultatmål 2016				

For første gang presenteres utkast til mål for barnehagene i Rauma for kommunestyret. Målene er foreløpige og må drøftes, utvikles og forankres ytterligere hos ledere, ansatte og foreldre.

Budsjett

Netto rammer	2016	2017	2018	2019
RAUMABARNEHAGEN	-54 156	-54 156	-54 156	-54 156
FELLESKOSTNADER barnehager	-1 364	-1 364	-1 364	-1 364
Private barnehager	-24 500	-24 500	-24 500	-24 500
LEIKTUN	-7 483	-7 483	-7 483	-7 483
MYRA	-7 284	-7 284	-7 284	-7 284
VÅGSTRANDA	-2 069	-2 069	-2 069	-2 069
MÅNDALEN	-4 619	-4 619	-4 619	-4 619
ÅFARNES	-3 587	-3 587	-3 587	-3 587
EIDSBYGDA	-3 249	-3 249	-3 249	-3 249

Kommentarer

Det er få endringer i driftsnivået for barnehagene. Det er ved overgangen til 2016 tatt hensyn til ny finansieringsordning for private barnehager. Det bør ligge betydelig muligheter i mer kostnadseffektiv og kvalitativ drift ved å se alle barnehagene i sammenheng under felles ledelse. Største enkelttiltak i perioden er bygging av ny barnehage i Isfjorden.

For private barnehager er driftstilskuddet for små barn 183.477 kroner og for store barn 87.712 kroner, kapitaltilskudd følger nasjonale satser.

8.4 Raumaskolen

(Omfatter funksjonene 202 Grunnskole, 213 Voksenopplæring, 215 Skolefritidstilbud, 222 Skolelokaler og 223 Skoleskyss)

Mål

Overordna mål	Raumaskolen skal bidra til å utvikle kunnskaper, ferdigheter og holdninger som gjør elevene rustet til å mestre voksenlivet i både arbeid og i fellesskapet			
Målområde	Penger	Ansatte	Brukere	Samfunn
Mål	Holde budsjett Enhetskost. pr. grunnskoleelev	Motivasjon og ledelse Kompetanse/ faglighet	Godt læringsmiljø Tilpassa opplæring Ungdommer klar for vgs	Skolen er en viktig samfunnsaktør
Hvordan lykkes	Fleksibel personalbruk	God ledelse og medarbeiderskap Mobilisering og rekruttering	Elevmedvirkning Tidlig innsats Læringstrøkk	Skole-heim samarbeid
Hvordan måle	Månedlig budsjettkontroll KOSTRA	Medarbeider- undersøkelse Korttids-sykefravær Andel med formal- kompetanse	Elevundersøkelsen Andel uten spesial- undervisning Kartleggingsprøver Grunnskolepoeng	Foreldre- undersøkelsen
Status 2015				
Ambisjon 2019				
Resultatmål 2016				

Grunnskolen er godt trent med målstyring og er godt utstyrt med måleverktøy for kontinuerlig evaluering og utvikling. For den enkelte skole vil en gå videre med å sette mål og evaluere læring for ulike klassetrinn og fag.

Budsjett

	2016 justert med økoplan tiltak	Økonomiplan	Økonomiplan	Økonomiplan
RAUMASKOLEN	-94 582	-88 693	-87 593	-87 093
Fellesutgifter grunnskole	-3 675	-3 675	-3 675	-3 675
VÅGSTRANDA OPPVEKSTSENTER	-6 061	-3 841	-3 291	-3 291
MÅNDALEN OPPVEKSTSENTER	-12 852	-10 903	-10 753	-10 753
ÅNDALSNES OPPVEKSTSENTER	-19 351	-18 686	-18 686	-18 686
ÅNDALSNES UNGDOMSSKOLE OG VOKSENOPPLÆRINGSENTER	-21 338	-21 338	-21 338	-21 338
ISFJORDEN OPPVEKSTSENTER	-14 764	-14 289	-14 289	-14 289
ÅFARNES OPPVEKSTSENTER	-16 541	-15 961	-15 561	-15 061

Kommentarer

Rauma har lenge hatt for høye utgifter til grunnskolen i forhold til «normert behov». I denne økonomiplanen foreslås tatt grep gjennom organisering og skolestruktur for å bringe kostnadsnivået og enhetskostnadene pr. barn ned mot normert norsk nivå. Det foreslås både sentralisering av ungdomsskolen til Åndalsnes og nedlegging av Vågstranda skole. Samtidig er det utfordringer knyttet til betydelige forskjeller i læringsutbytte innenfor de ulike fag, klassetrinn og skoler som det må arbeides med.

8.5 Rauma helse og omsorg

(Omfatter funksjonene 234 Aktivisering av eldre og funksjonshemmede, 252 Helse og omsorgstjenester i institusjon, 254 Helse og omsorgstjenester for hjemmeboende, 261 Institusjonslokaler og delvis 241 Diagnose, behandling og re-/habilitering)

Mål

Overordna mål	Gjennomføre en omstilling som styrker de hjemmebaserte tjenestene og sikrer helhetlige og forutsigbare løsninger for brukerne			
Målområde	Økonomi	Ansatte - organisasjon	Brukere og tjenester	Rauma-samfunnet
Mål	Holde budsjett Øke andelen ressurser brukt til hjemmebasert	Motivasjon og ledelse Kompetanse/ faglighet	Fornøye brukere Egenmestring Forsvarlighet	
Hvordan lykkes	God tjenestestruktur m.m.	God ledelse og medarbeiderskap Mobilisering og rekruttering	Brukermedvirkning Hverdagsrehabilitering (HR) Kvalitetssikring	
Hvordan måle	Månedlig budsjettkontroll Andel netto driftsutgifter i PLO brukt til hjemmebasert	Medarbeiderundersøkelse Korttids-sykefravær Andel med formalkompetanse	Brukerundersøkelse Antall bruker med vedtak om HR Antall klager og tilsyn	
Status 2014/15	46 %			
Ambisjon 2019	56 %			
Resultatmål 2016	50			

I motsetning til grunnskolen, er helse og omsorg lite trent med målstyring og har få måleverktøy for kontinuerlig evaluering og utvikling. Dette tas det nå tak i på nasjonalt nivå. Det er naturlig i hovedsak å knytte målsettingene til omstillingen innenfor tjenesteområdet, fokus på ansatte og brukermedvirkning samt kvalitet.

Budsjett

	2016 justert med økoplantiltak	Økonomiplan	Økonomiplan	Økonomiplan
RAUMA HELSE OG OMSORG	-151 275	-147 285	-140 885	-140 885
Felleskostnader Helse og omsorg	-3 126	-3 126	-3 126	-3 126
INSTITUSJONSBASERT H.O.	-67 370	-66 580	-64 580	-64 580
HJEMMEBASERT H.O.	-78 301	-75 101	-70 701	-70 701
TILDELING OG KOORDINERING HO	-2 479	-2 479	-2 479	-2 479

Kommentarer

Det største tjenesområdet både når det gjelder brukere, ansatte og budsjett er helse og omsorg. Tjenestene er i gang med en omfattende omlegging for å få til en optimal tjenestetrapp. Og er samtidig i full gang med planlegging av tjenestene inn i det nye helsehuset med et vesentlig innslag av velferdsteknologi. Utfordringene både for ansatte og ledelse er store. Det er betydelige gevinster å realisere både økonomisk og brukermessig i forbindelse med omstillingsplanen, motiverte ansatte, god ledelse, nye helsebygg og ny teknologi. Det er helt avgjørende for Rauma kommune å lykkes med dette arbeidet for å sikre gode tjenester til brukerne framover som samtidig er økonomiske bærekraftige og en tjeneste som det er attraktivt å arbeide innenfor.

8.6 Rauma Velferd

(Omfatter en rekke funksjoner: 232 Forebygging, helse- og skolehelsetjenesten, 233 Annet forebyggende helsearbeid, 241 Diagnose, behandling og re-/habilitering, 242 Råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid, 243 Tilbud til personer med rusproblemer (delt med Rauma helse og omsorg), 244 Barneverntjeneste, 251 Barnevernstiltak i hjemmet, 252 Barneverntiltak nær barnet er plassert, 265 Kommunalt disponerte boliger (delt med Rauma helse og omsorg), 273 Arbeidsretta tiltak i kommunal regi, 275 Introduksjonsordningen, 276 Kvalifiseringsordningen, 281 Økonomisk sosialhjelp, 281 Bistand til etablering og opprettholdelse av egen bolig, 285 Tjenester utenfor ordinært kommunalt ansvarsområde)

Mål

Overordna mål				
Målområde	Økonomi	Ansatte - organisasjon	Brukere og tjenester	Rauma-samfunnet
Mål				
Hvordan lykkes				
Hvordan måle				
Status 2014/15				
Ambisjon 2019				
Resultatmål 2016				

Arbeidet med å etablere mål for tjenesteområdet er bare delvis startet og vil kreve både innsats, involvering og modning.

Budsjett

	2016 justert med økoplan tiltak	Økonomiplan	Økonomiplan	Økonomiplan
Netto rammer	2016	2017	2018	2019
RAUMA VELFERD	-45 285	-43 635	-43 685	-43 685
KURATIV HELSE ENHET	-14 605	-13 655	-13 705	-13 705
BARN OG UNGE	-22 768	-22 068	-22 068	-22 068
NAV - KOMMUNAL	-7 912	-7 912	-7 912	-7 912

Kommentarer

Dette er et komplekst tjenesteområde. Det krever betydelig innsats, involvering og felles forståelse før en ser synergier og sammenhenger innenfor området. Felles kjennetegn for tjenestene er at de oftest er rettighetsfestet og lovregulering, individretta og at såkalte ressursvake brukere en både gjengangere og flerbrukere innenfor tjenestene. Det vises til bla. regjeringens primærhelsemelding for å få en dypere forståelse av utfordringsbildet. En helt ny tjeneste i 2016 blir bosetting av flyktninger. Netto forventes dette å balansere for 2016.

8.7 Rauma Kultur

(Kulturområdet omfatter følgende funksjoner: 231 Aktivitetstilbud for barn/unge, 365 Kulturminneforvaltning, 370 Bibliotek, 373 Kino, 375 Museer, 377 Kunstformidling, 380 Idrett og tilskudd til andres idrettsanlegg, 383 Musikk- og kulturskoler, 385 Andre kulturaktiviteter, 386 Kommunale kulturbygg, 390 Den norske kirke, 392 Andre religiøse formål og 393 Gravplasser og kirkegårder)

Mål

Overordna mål	Kommunens kulturvirksomhet skal gi innbyggerne gode felles opplevelser og bidra til at Raumasamfunnet er attraktivt som bosted og for besøk			
Målområde	Penger	Ansatte	Brukere	Samfunn
Mål	Selge 10000 kinobilletter Selge 2000 billetter til egenprodusert arrangement Holde budsjett	Motivasjon og ledelse Kompetanse/faglighet	Bedre ekstern kommunikasjon Nå nye brukergrupper Fornøyde brukere	Enda bedre samhandling med Grand Faste møtepunkt for frivillige organisasjoner Alle lag og organisasjoner inn på tilskuddsportalen
Hvordan lykkes	God markedsføring Gode arrangement Effektiv personalbruk	God ledelse og medarbeiderskap Mobilisering av kompetanse	God brukerdialog Gode arrangement	Faste møtepunkt med Grand Bedre kommunikasjonen mot det frivillige
Hvordan måle	Månedlig budsjettkontroll	Medarbeiderundersøkelse Korttids-sykefravær	Brukerundersøkelse Måle via billettsalg	Evaluering sammen med Grand Evaluering av tilskuddsportalen
Status 2014/15	I balanse			
Ambisjon 2019	I balanse			
Resultatmål 2016	I balanse			

Målene innenfor kulturområdet er midlertidige i påvente om bestilt Kulturplan som er forsinket grunnet manglende kapasitet.

Budsjett

Netto ramme	2016	2017	2018	2019
RAUMA KULTUR	-16 005	-15 775	-15 775	-15 775
Den norsk kirke	-5 166	-5 166	-5 166	-5 166
Kultur	-10 839	-10 609	-10 609	-10 609

Kommentarer

Kultur er en lite område målt i budsjett, men med stor aktivitet og betydning. Netto er kostnadene 16 mill. kroner fordelt med 1/3 som går overføring til Den norske kirke og 2/3 som brukes til kommunalt kulturarbeid og tilskudd – inkludert kulturhuset og frivillighetsentralen.

8.8 Rauma drift og utbygging

(Området omfatter følgende funksjoner: 121 Forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltningen, 301 Plansaksbehandling, 302 Byggesaksbehandling, 303 Kart og oppmåling, 304 Bygge- og delsaksbehandling m.m., 305 Eierseksjonering, 315 Boligbygging og fysiske bomiljøtiltak, 320 Kommunal næringsvirksomhet, 325 Tilrettelegging og bistand til næringslivet, 329 Landbruksforvaltning og næringsutvikling, 330 Samferdsel og transporttiltak, 332 Kommunale veier, 335 Rekreasjon i tettsted, 338 Forebygging av brann og ulykker, 339 Beredskap mot branner og andre ulykker, 340 Produksjon vann, 345 Distribusjon vann, 350 Avløpsrensing, 353 Avløpsnett, 354 Tømming av slamavskillere m.m., 355 Innsamling, gjenvinning og sluttbehandling av husholdningsavfall, 360 Naturforvaltning og friluftsliv, 381 Kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg

Mål

Overordna mål				
Målområde	Økonomi	Ansatte - organisasjon	Brukere og tjenester	Rauma-samfunnet
Mål				
Hvordan lykkes				
Hvordan måle				
Status 2014/15				
Ambisjon 2019				
Resultatmål 2016				

Arbeidet med å etablere mål for tjenesteområdet er bare delvis startet og vil kreve både innsats, involvering og modning.

Budsjett

RAUMA DRIFT OG UTBYGGING	-34 490	-33 883	-33 583	-33 683
Areal	-7 296	-7 246	-6 596	-6 596
VARFS	650	550	200	100
Teknisk enhet	-22 047	-21 390	-21 390	-21 390
Formålsbygg	-5 797	-5 797	-5 797	-5 797

Kommentarer

Området omfatter kommunens samlede innsats innenfor drift og utbygging av samfunnsmessig infrastruktur samt formålsbygg – med tilhørende tjenester. Videre forvaltning av et omfattende lov- og regelverk innenfor området samt fysisk planlegging.

9. Vedlegg

- a) Budsjettskjema 1 A – driftsbudsjett
- b) Budsjettskjema 1 B – driftsbudsjett
- c) Budsjettskjema 2 A – Investeringsbudsjett – se også kapittel 7
- d) Budsjettskjema 2 B – Investeringsbudsjett – se også kapittel 7
- e) Avgifts- og gebyrregulativ for 2016
- f) Oversikt over fritak for eiendomsskatt etter § 7a
- g) Kirkens budsjettforslag
- h) Momentum budsjettnotat - sjølkost

Skjema 1A Drift:

Budsjettskjema 1A - drift	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Rall i 1000 kr			
Skatt på inntekt og formue	169 052	172 759	187 800
Ordinært rammetilskudd	215 345	220 660	219 000
Skatt på eiendom	22 247	23 444	25 414
Andre direkte eller indirekte skatter	11 959	6 085	5 885
Andre generelle statstilskudd	23 623	18 149	20 168
Sum frie disponible inntekter	442 224	441 097	458 267
Renteinntekter og utbytte	13 873	15 889	13 312
Gevinst finansielle instrumenter (omløpsmidler)	-	-	-
Renteutg.,provisjoner og andre fin.utg.	13 208	14 373	12 943
Tap finansielle instrumenter (omløpsmidler)	-	-	-
Avdrag på lån	19 815	17 870	20 470
Netto finansinnt./utg.	-19 150	-16 355	-20 101
Til dekning av tidligere regnsk.m. merforbruk	1 090	-	2 415
Til ubundne avsetninger	-	2 027	2 810
Til bundne avsetninger	2 063	20	809
Bruk av tidligere regnks.m. mindreforbruk	-	-	-
Bruk av ubundne avsetninger	1 090	-	-
Bruk av bundne avsetninger	3 282	1 319	362
Netto avsetninger	1 219	-729	-5 672
Overført til investeringsbudsjettet	144	100	-
Til fordeling drift	424 149	423 914	432 495
Korrigeringer av 1A	-655	1 795	937
Sum fordelt til drift (fra skjema 1B)	-421 079	-425 709	-433 431
Mer/mindreforbruk	-2 415	-	-

Skjema 1B Drift:

	Budsjett	Økonomiplan	Økonomiplan	Økonomiplan
Netto rammer	2016	2017	2018	2019
POLITISK STYRING OG KONTROLLORGANER	-4 785	-4 785	-4 785	-4 785
SENTRALADMINISTRASJON	-32 855	-32 590	-31 290	-31 290
RAUMA KULTUR	-16 005	-15 775	-15 775	-15 775
RAUMA DRIFT OG UTBYGGING	-34 490	-33 883	-33 583	-33 683
RAUMABARNEHAGEN	-54 156	-54 156	-54 156	-54 156
RAUMASKOLEN	-94 582	-88 693	-87 593	-87 093
RAUMA VELFERD	-45 285	-43 635	-43 685	-43 685
RAUMA HELSE OG OMSORG	-151 275	-147 285	-140 885	-140 885
sum	-433 431	-420 800	-411 750	-411 350

Budsjettskjema 2A - investering	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Tall i 1000 kr			
Investeringer i anleggsmidler	72 047	153 426	300 956
Utlån og forskutteringer	4 521	5 000	5 000
Kjøp av aksjer og andeler	5 126	1 200	1 300
Avdrag på lån	1 904	-	-
Dekning av tidligere års udekket	12 234	2 602	-
Avsetninger	960	-	4 500
Årets finansieringsbehov	96 792	162 228	311 756
Finansiert slik:			
Bruk av lånemidler	63 480	113 976	213 031
Inntekter fra salg av anleggsmidler	2 833	-	4 500
Tilskudd til investeringer	8 013	3 548	12 820
Kompensasjon for merverdiavgift	10 750	28 360	56 155
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	1 735	-	-
Andre inntekter	67	-	-
Sum ekstern finansiering	86 877	145 885	286 506
Overført fra driftsbudsjettet	144	-	-
Bruk av tidligere års udisponert	-	-	-
Bruk av avsetninger	9 771	16 344	25 250
Sum finansiering	96 792	162 228	311 756
Udekket/udisponert	-	-	-

Økonomisk oversikt drift	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Tall i 1000 kr			
Driftsinntekter			
Brukerbetalinger	27 194	25 370	25 898
Andre salgs- og leieinntekter	47 962	46 239	46 564
Overføringer med krav til motytelse	46 047	31 934	27 946
Rammetilskudd	215 345	220 660	219 000
Andre statlige overføringer	23 623	18 149	20 168
Andre overføringer	7 007	3 167	3 543
Skatt på inntekt og formue	169 052	172 759	187 800
Eiendomsskatt	22 247	23 444	25 414
Andre direkte og indirekte skatter	11 959	6 085	5 885
Sum driftsinntekter	570 434	547 807	562 219
Driftsutgifter			
Lønnsutgifter	313 461	309 754	315 309
Sosiale utgifter	76 235	82 701	81 899
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	79 204	71 648	74 394
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	48 860	52 891	51 945
Overføringer	49 115	27 077	27 582
Avskrivninger	16 912	19 230	19 230
Fordelte utgifter	-12 183	-13 185	-14 068
Sum driftsutgifter	571 604	550 117	556 290
Brutto driftsresultat	-1 170	-2 310	5 929
Finansinntekter			
Renteinntekter og utbytte	13 873	15 889	13 312
Gevinst på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	-	-	-
Mottatte avdrag på utlån	93	100	100
Sum eksterne finansinntekter	13 966	15 989	13 412
Finansutgifter			
Renteutgifter og låneomkostninger	13 208	14 373	12 943
Tap på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	-	-	-
Avdrag på lån	19 815	17 870	20 470
Utlån	175	144	144
Sum eksterne finansutgifter	33 198	32 387	33 557
Resultat eksterne finanstransaksjoner	-19 232	-16 399	-20 145
Motpost avskrivninger	16 912	19 537	19 537
Netto driftsresultat	-3 490	829	5 322
Interne finanstransaksjoner			
Bruk av tidligere års regnsk.m. mindreforbruk	-	-	-
Bruk av disposisjonsfond	1 090	-	-
Bruk av bundne fond	3 282	1 319	362
Sum bruk av avsetninger	4 372	1 319	362
Overført til investeringsregnskapet	144	100	-350
Dekning av tidligere års regnsk.m. merforbruk	1 090	-	2 415
Avsatt til disposisjonsfond	-	2 027	2 810
Avsatt til bundne fond	2 063	20	809
Sum avsetninger	3 297	2 147	5 684
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	-2 415	-	-

Økonomisk oversikt investering	Regnskap 2014	Budsjett 2015	Budsjett 2016
Tall i 1000 kr			
Inntekter			
Salg av driftsmidler og fast eiendom	2 827	-	4 500
Andre salgsinntekter	67	-	-
Overføringer med krav til motytelse	480	-	-
Kompensasjon for merverdiavgift	10 750	28 360	56 155
Statlige overføringer	6 213	-	-
Andre overføringer	1 800	3 548	12 820
Renteinntekter og utbytte	-	-	-
Sum inntekter	22 136	31 908	73 475
Utgifter			
Lønnsutgifter	885	-	-
Sosiale utgifter	-	-	-
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	56 524	121 376	237 226
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	-	-	-
Overføringer	14 638	32 050	63 730
Renteutgifter og omkostninger	-	-	-
Fordelte utgifter	-	-	-
Sum utgifter	72 047	153 426	300 956
Finansstransaksjoner			
Avdrag på lån	1 904	-	-
Utlån	4 521	5 000	5 000
Kjøp av aksjer og andeler	5 126	1 200	1 300
Dekning av tidligere års udekket	12 234	2 602	-
Avsatt til ubundne investeringsfond	915	-	-
Avsatt til bundne investeringsfond	45	-	4 500
Sum finansieringstransaksjoner	24 744	8 802	10 800
Finansieringsbehov	74 655	130 320	238 281
Dekket slik:			
Bruk av lån	63 480	113 976	213 031
Salg av aksjer og andeler	6	-	-
Mottatte avdrag på utlån	1 255	-	-
Overført fra driftsregnskapet	144	-	-
Bruk av tidligere års udisponert	-	-	-
Bruk av disposisjonsfond	-	-	-
Bruk av bundne driftsfond	550	-	-
Bruk av ubundne investeringsfond	9 220	16 344	25 250
Bruk av bundne investeringsfond	-	-	-
Sum finansiering	74 655	130 320	238 281
Udekket/udisponert	-	-	-

